

วิจารณ์ผลการทดลอง

ในงานวิจัยนี้ทำการศึกษาดังตัวแปรต่างๆในการคาร์บอนไนซ์แกลบ ได้แก่ ปริมาณแกลบ, อัตราการไหลก๊าซ, อุณหภูมิ และเวลาที่มีผลต่อแนวโน้มคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการวิเคราะห์โดยประมาณ คือ ปริมาณความชื้น, สารระเหย, เถ้า และคาร์บอนคงตัว และมีการเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างซิลิกาต่อคาร์บอนในผลิตภัณฑ์ การทดลองในช่วงแรกต้องมีการควบคุมอัตราการให้ความร้อน และปริมาณออกซิเจนจนถึงอุณหภูมิ 300 องศาเซลเซียส ก่อนที่จะทำการคาร์บอนไนซ์ต่อไปตามช่วงอุณหภูมิที่ต้องการ โดยแปรอัตราการไหลก๊าซให้มากกว่าความเร็วต่ำสุดในการเกิดฟลูอิดเซชัน (0.9 เมตรต่อวินาที)

5.1 การควบคุมสภาวะของระบบในช่วงแรก

การทดลองในส่วนนี้เป็นการทดลองมองหาสภาวะการทดลองในช่วงเพิ่มอุณหภูมิเพื่อให้เกิดสภาวะฟลูอิดเซชันในเบด และไม่เกิดการเผาไหม้อย่างรุนแรงของแกลบ ซึ่งจะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะไม่สม่ำเสมอ ซึ่งจะมีลักษณะสีขาวปนดำ มีปริมาณของเถ้าสูง และปริมาณของคาร์บอนต่ำ ดังแสดงไว้ในรูปที่ 4.2

5.1.1 อัตราการป้อนก๊าซ

การเกิดสภาวะฟลูอิดเซชันของเม็ดแกลบเกิดขึ้นได้ยาก จากการทดลองพบว่าเกิดสภาวะที่เป็นช่อง (chaneling) สลับกับการเกิดสภาวะฟลูอิดเซชัน (Xu และคณะ, 1983) เนื่องจากแกลบมีความหนาแน่นต่ำ และลักษณะทางกายภาพของเม็ดแกลบที่ บริเวณผิวนอกจะประกอบด้วยชนเล็กๆ เป็นส่วนทำให้เกิดการเกาะเกี่ยวระหว่างเม็ดแกลบเป็นสาเหตุให้มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มก้อนแกลบที่เกาะกันจากด้านล่างของเบตขึ้นมาด้านบน (slugging) เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะเกิดขึ้นจำเป็นต้องหาอัตราการป้อนก๊าซด้วยความเร็วที่เหมาะสม และให้ความร้อนเพื่อเผาชนให้หลุดออกจากผิวแกลบ ทำให้เกิดสภาวะฟลูอิดเซชัน นอกจากนี้อุณหภูมิในเบตยังยากต่อการควบคุมเนื่องจากการเผาไหม้ของสารระเหยที่ปลดปล่อยออกมา โดยเลือกใช้อัตราการป้อนก๊าซด้วยความเร็ว 3 เมตรต่อวินาที พร้อมกับมีการกวนเบตช่วยในช่วงเริ่มต้น จากอุณหภูมิห้องไปจนถึงช่วงอุณหภูมิที่ใช้ในการทดลอง คือ 300 องศาเซลเซียส

5.1.2 อัตราการให้ความร้อน และปริมาณออกซิเจน

ตัวแปรที่สำคัญของการควบคุมสภาวะในฟลูอิไดซ์เบด ได้แก่ อัตราการให้ความร้อน และปริมาณออกซิเจน โดยอัตราการให้ความร้อนสามารถควบคุมได้จากการปรับปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่านขดลวดความร้อนหลัก ส่วนปริมาณออกซิเจนสามารถควบคุมโดยป้อนก๊าซไนโตรเจนเพื่อไล่อากาศที่มีอยู่ในระบบออกก่อนให้ความร้อน จากผลการทดลองพบว่า ในกรณีที่มีปริมาณออกซิเจนสูงกว่า 8 เปอร์เซ็นต์ อัตราการให้ความร้อนมีผลกระทบต่อคาร์บอนไอซ์แกลบบ้างมาในช่วงอุณหภูมิ 200 ถึง 300 องศาเซลเซียส ดังแสดงไว้ในรูปที่ 4.3 เนื่องจากอุณหภูมิในช่วงนี้เริ่มมีการปลดปล่อยสารระเหย จากการสลายตัวของสารอินทรีย์ที่เป็นโครงสร้างของแกลบบ เช่น เซลลูโลส เอมีเซลลูโลส (Antal, 1982) อย่างรวดเร็วเกิดปฏิกิริยาออกซิไดซ์กับออกซิเจนที่เหลืออยู่ในระบบ ส่งเสริมการเผาไหม้ของแกลบบ และปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นเป็นปฏิกิริยาคายความร้อน อุณหภูมิภายในเบตสูงขึ้นอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิภายในเบตได้ ทำการลดผลกระทบดังกล่าวด้วยการลดปริมาณออกซิเจนในระบบให้ต่ำกว่า 8 เปอร์เซ็นต์ เพื่อลดความรุนแรงของปฏิกิริยาออกซิเดชัน แต่ยังไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิในเบตได้ทันจึงทำการหยุดให้ความร้อนแก่เตาเป็นช่วงๆ ดังนี้ ที่อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 5 นาที, ที่อุณหภูมิ 200 องศาเซลเซียส 10 นาที และที่อุณหภูมิ 250 องศาเซลเซียส 10 นาที เพื่อให้สารระเหยภายในแกลบบค่อยๆ สลายตัวออกมา และชนแกลบบหลุดออกมาอย่างทั่วถึง ผลการทดลองแสดงได้ในรูปที่ 4.4

5.2 ผลกระทบของตัวแปรที่มีต่อคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์

ในการศึกษาการคาร์บอนไอซ์แกลบบ พบว่าคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ และสามารถตรวจวิเคราะห์ได้ คือ ความชื้น, สารระเหย, เถ้า, คาร์บอนคงตัว และซิลิกา เมื่อทำการศึกษาผลกระทบของตัวแปรต่างๆ อาทิ ปริมาณแกลบบ, อัตราการไหลของก๊าซ, อุณหภูมิ และเวลาการทดลองจะทำ โดยมีการกำหนดค่าตัวแปร 2 ตัวให้คงที่ แล้วทำการแปรค่าตัวแปรที่เหลือ จากนั้นเปลี่ยนค่าตัวแปรอื่นๆ ให้เป็นตัวคงที่ แล้วแปรค่าตัวแปรที่เหลือตามลำดับ ผลิตภัณฑ์ที่ได้ในแต่ละการทดลองถูกนำไปวิเคราะห์โดยประมาณดังแสดงในภาคผนวก ค. ผลการวิเคราะห์ได้นำมาแสดงเปรียบเทียบกับตัวแปรต่างๆ ดังนี้

5.2.1 ความชื้น

รูปที่ 4.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าเปอร์เซ็นต์ความชื้นกับปริมาณแกลบต่างๆ จาก 30 กรัม ถึง 60 กรัม โดยแปรค่าอุณหภูมิตั้งแต่ 300 ถึง 600 องศาเซลเซียส พบว่าเปอร์เซ็นต์ความชื้นมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงขึ้นลงเพียงเล็กน้อยที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากความชื้นบริเวณเนื้อเยื่อชั้นนอกของแกลบเริ่มระเหยออกที่อุณหภูมิประมาณ 100 องศาเซลเซียส (James, 1986) ดังนั้นในช่วงการเพิ่มอุณหภูมิจนถึง 300 องศาเซลเซียส ความชื้นบริเวณเนื้อเยื่อชั้นนอก และชั้นกลางระเหยไปเกือบหมด ส่วนที่เหลือจะอยู่ในบริเวณเนื้อเยื่อชั้นในยังคงมีค้างอยู่ และการเกิดความปั่นป่วนที่มีการผสมแบบไหลย้อนกลับ (back mixing) ทำให้มีการถ่ายเทความร้อนจากผนังเบตสู่เม็ดแกลบได้ดี ทำให้คุณสมบัติด้านความชื้นโดยเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงไปไม่มากนัก นอกจากนี้การแพร่ของน้ำผ่านชั้นเนื้อเยื่อของแกลบที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างแล้วก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อปริมาณความชื้นที่มีอยู่ในแกลบ

ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความชื้นและอัตราการไหลของก๊าซ ตั้งแต่ 1.2 เมตรต่อวินาที ถึง 2.4 เมตรต่อวินาที ในช่วงอุณหภูมิ 300 ถึง 600 องศาเซลเซียส แสดงไว้ในรูปที่ 4.17 และ 5.1 พบว่าเปอร์เซ็นต์ความชื้นมีแนวโน้มลดลงอย่างช้าๆ เมื่ออัตราการป้อนก๊าซเพิ่มขึ้นโดยในช่วงแรกลดลงอย่างรวดเร็วในช่วงอัตราการไหลก๊าซ 1.2 ถึง 1.6 เมตรต่อวินาที เนื่องจากเมื่อความเร็วก๊าซผ่านเบตสูงขึ้น ภายในเบตจะมีดีกรีความปั่นป่วนของกระแสรอบเม็ดแกลบเพิ่มขึ้น เป็นผลทำให้เกิดชั้นฟิล์มใหม่ที่ผิวแกลบอย่างต่อเนื่อง น้ำที่แพร่ผ่านแกลบออกมาจะถูกพัดพาออกไปตลอดเวลาทำให้แรงผลักดัน (driving force) ที่ผิวนอกของเม็ดแกลบ และบริเวณเนื้อเยื่อชั้นกลางสูง มีส่วนช่วยลดความต้านทานในการแพร่ของน้ำออกสู่กระแสก๊าซภายนอก

เมื่อทดลองเพิ่มเวลาให้เม็ดแกลบอยู่ในเตานานขึ้นจาก 15 นาที จนถึง 60 นาที เห็นได้ว่าร้อยละความชื้นลดลง ดังแสดงในรูปที่ 4.21 และ 5.2 เนื่องจากโดยธรรมชาติเม็ดแกลบมีลักษณะโครงสร้างเป็นฉนวนที่นำความร้อนได้ไม่ดีนัก เวลาที่ความร้อนจะเข้าสู่ภายในเม็ดแกลบค่อนข้างช้าอุณหภูมิภายในแกลบช่วงแรกจึงไม่สูงพอที่ความชื้นจะระเหยออกไปมาก ดังนั้นเมื่อให้เวลาเม็ดแกลบอยู่ในเตานานขึ้น ความร้อนจึงไหลเข้าสู่ภายในเม็ดแกลบมากขึ้นจนอุณหภูมิภายในเม็ดแกลบสูงพอที่จะทำให้ความชื้นระเหยออกไปได้เพิ่มขึ้น

จากรูปที่ 4.28 และ 5.3 จะเห็นได้ว่าเปอร์เซ็นต์ความชื้นลดลงอย่างเห็นได้ชัด ที่เวลาในการคาร์บอนไนซ์เท่ากัน โดยแปรค่าอุณหภูมิ 300 ถึง 600 องศาเซลเซียส

เพราะเมื่ออุณหภูมิในเบตสูงขึ้นจะทำให้เกิดผลต่างระหว่างอุณหภูมิในเบต กับอุณหภูมิภายในเม็ด แกลบสูงจะส่งผลให้ เกิดการผลัดกันที่ความร้อนจะไหลเข้าสู่เม็ดแกลบได้เร็วขึ้น ถึงแม้ว่าแกลบจะมีลักษณะเป็นฉนวนก็ตาม โดยความชื้นส่วนใหญ่จะอยู่ในเนื้อเยื่อชั้นนอก และชั้นกลาง จึงมีผลทำให้เปอร์เซ็นต์ความชื้นที่เหลือในแกลบมีแนวโน้มลดลงอย่างรวดเร็ว

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการทดลองในรูป 4.7, 5.1, 5.2 และ 5.3 จะเห็นได้ว่าปริมาณแกลบมีผลกระทบต่อเปอร์เซ็นต์ความชื้นไม่มากนัก และความชื้นที่คงเหลือแปรผันกับอัตราการป้อนก๊าซ เวลา และอุณหภูมิที่ใช้ในการคาร์บอน ซึ่งจัดให้อยู่ในรูปฟังก์ชันสามตัวแปร คือ $M/M_0 = f[U/U_{mf}, (T-T_0)/T_0, t/t_0]$ โดยตั้งสมมติฐานให้อยู่ในรูปฟังก์ชันเอ็กซ์โปเนนเชียล $y = a e^{bx}$ เพราะการทำงานเป็นระบบ batch

ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสามสามารถหาได้จากการทดลองที่กำหนดตัวแปรตัวหนึ่งคงที่ และทำการแปรค่าตัวแปรที่เหลือสองตัวเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ในกราฟสองมิติได้ ดังรูปที่ 5.1 ถึง 5.3 และสมการที่ 5.1 ถึง 5.3 ดังนี้

$$M/M_0 = A1 e^{A2U/U_{mf}} \quad (5.1)$$

$$M/M_0 = A3 e^{A4(T-T_0)/T_0} \quad (5.2)$$

$$M/M_0 = A5 e^{A6t/t_0} \quad (5.3)$$

เมื่อ

M = ความชื้นที่เหลือในแกลบ (เปอร์เซ็นต์)

M_0 = ความชื้นเริ่มต้นในแกลบ (เปอร์เซ็นต์)

U = ความเร็วก๊าซ (เมตรต่อวินาที)

U_{mf} = ความเร็วต่ำสุดที่เกิดฟลูอิดไลเซชัน (เมตรต่อวินาที)

T = อุณหภูมิที่ใช้ (องศาเซลเซียส)

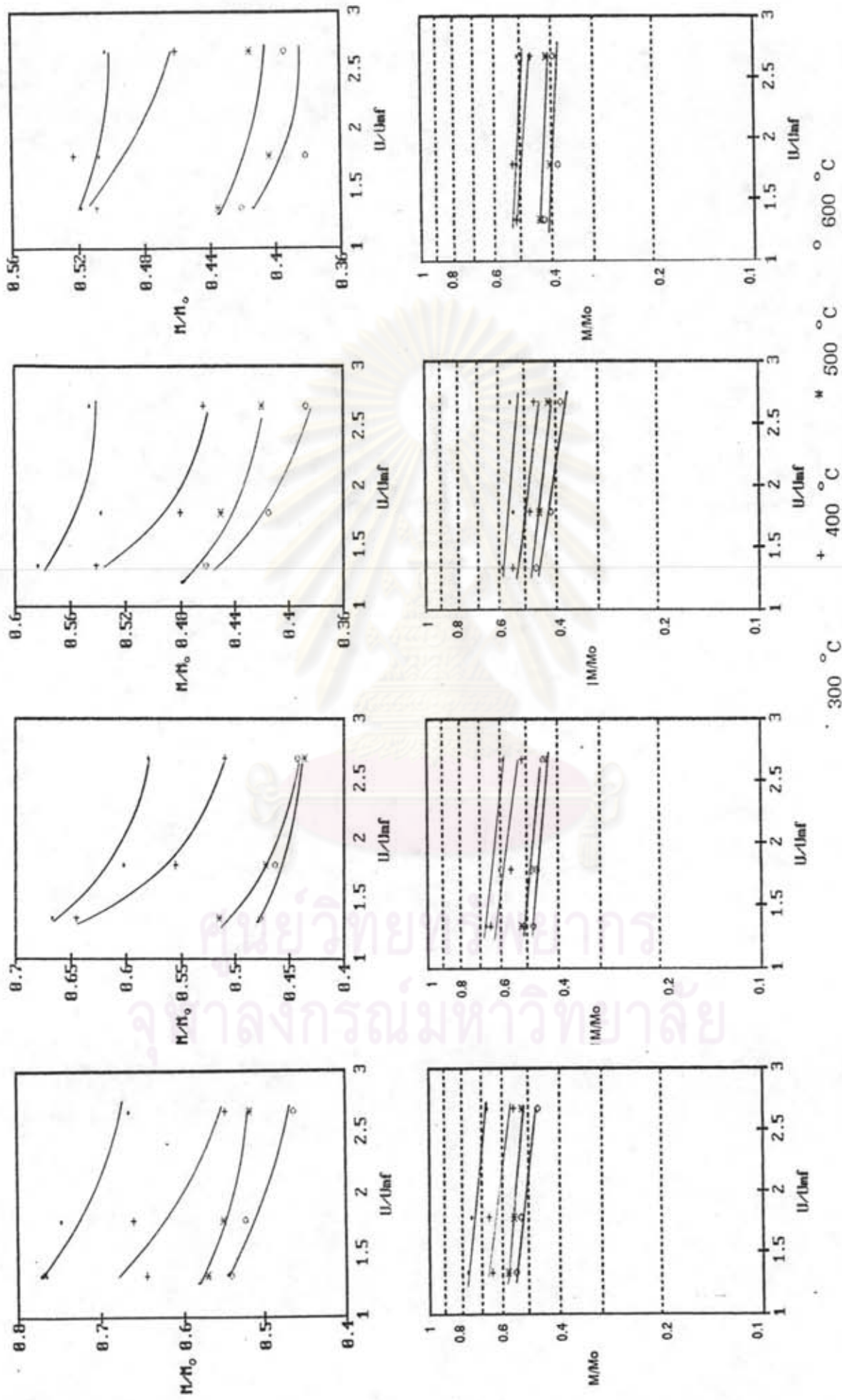
T_0 = อุณหภูมิอ้างอิง 30 องศาเซลเซียส

t = เวลาที่ใช้

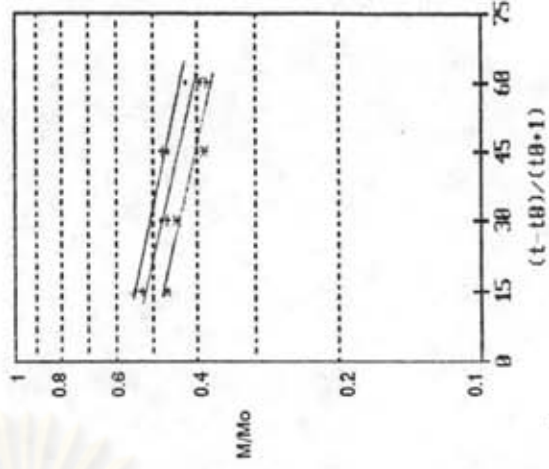
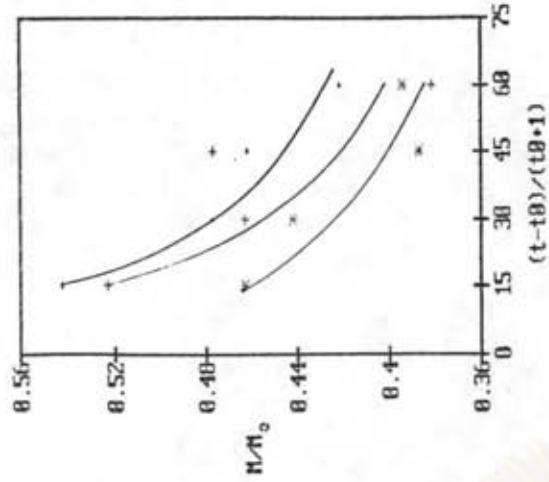
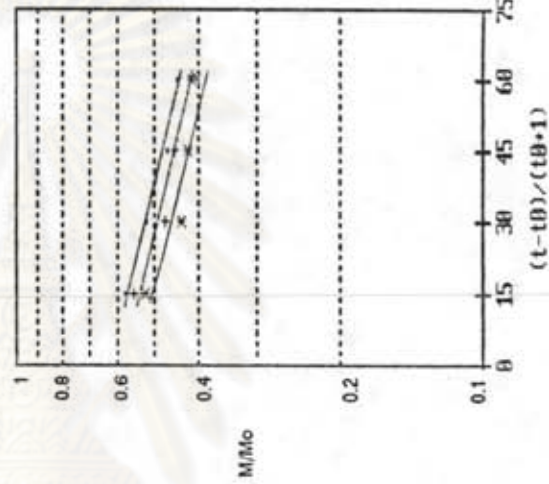
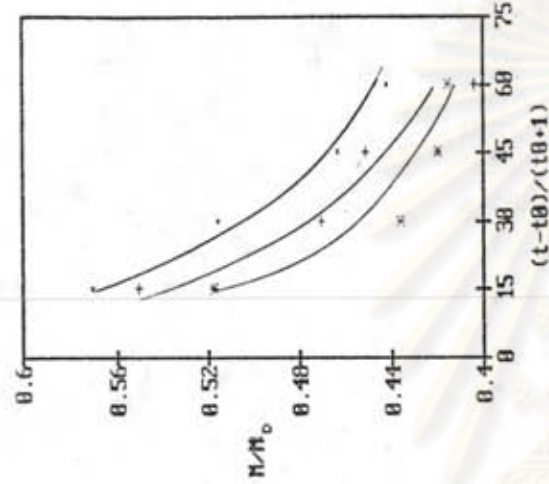
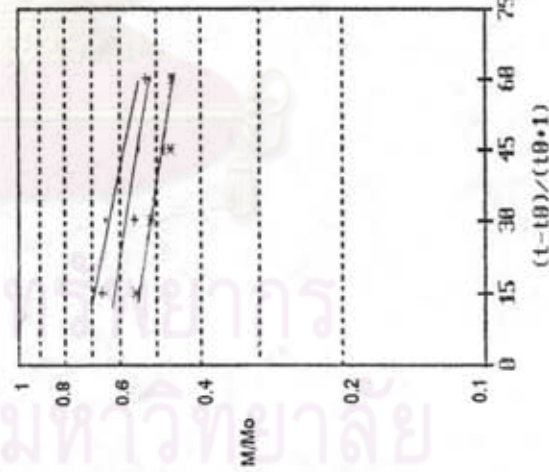
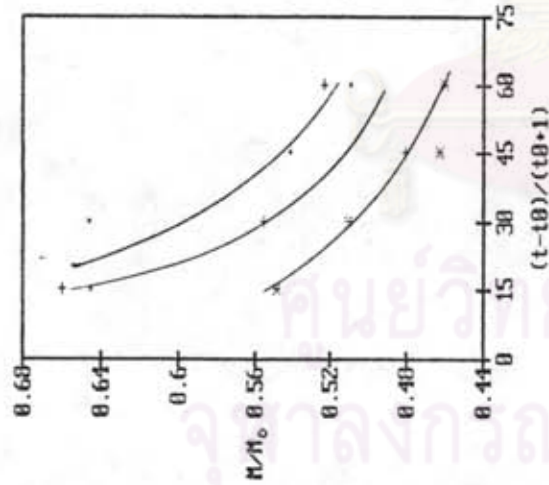
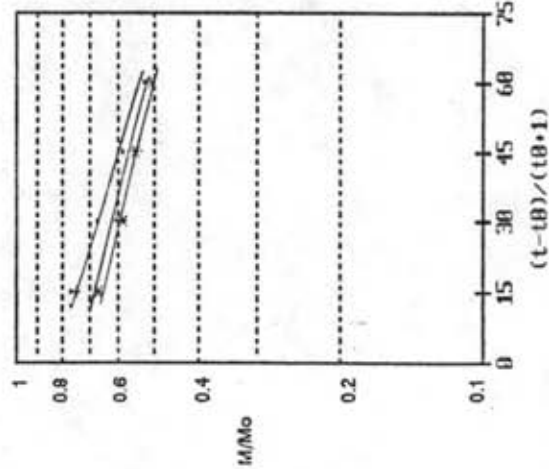
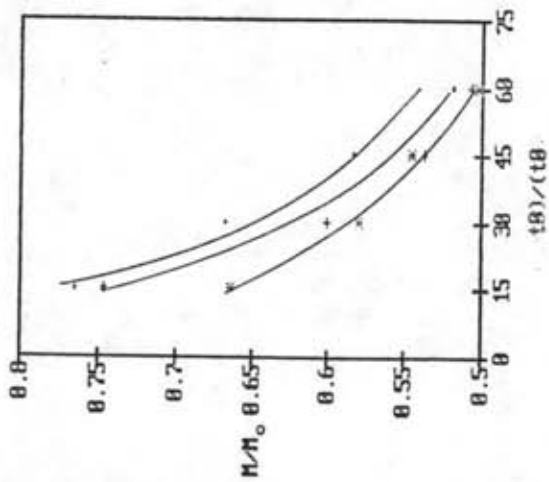
t_0 = เวลาอ้างอิง 1 นาที

$A1, \dots, A6$ = ค่าคงที่ของสมการของความสัมพันธ์แต่ละตัวแปร

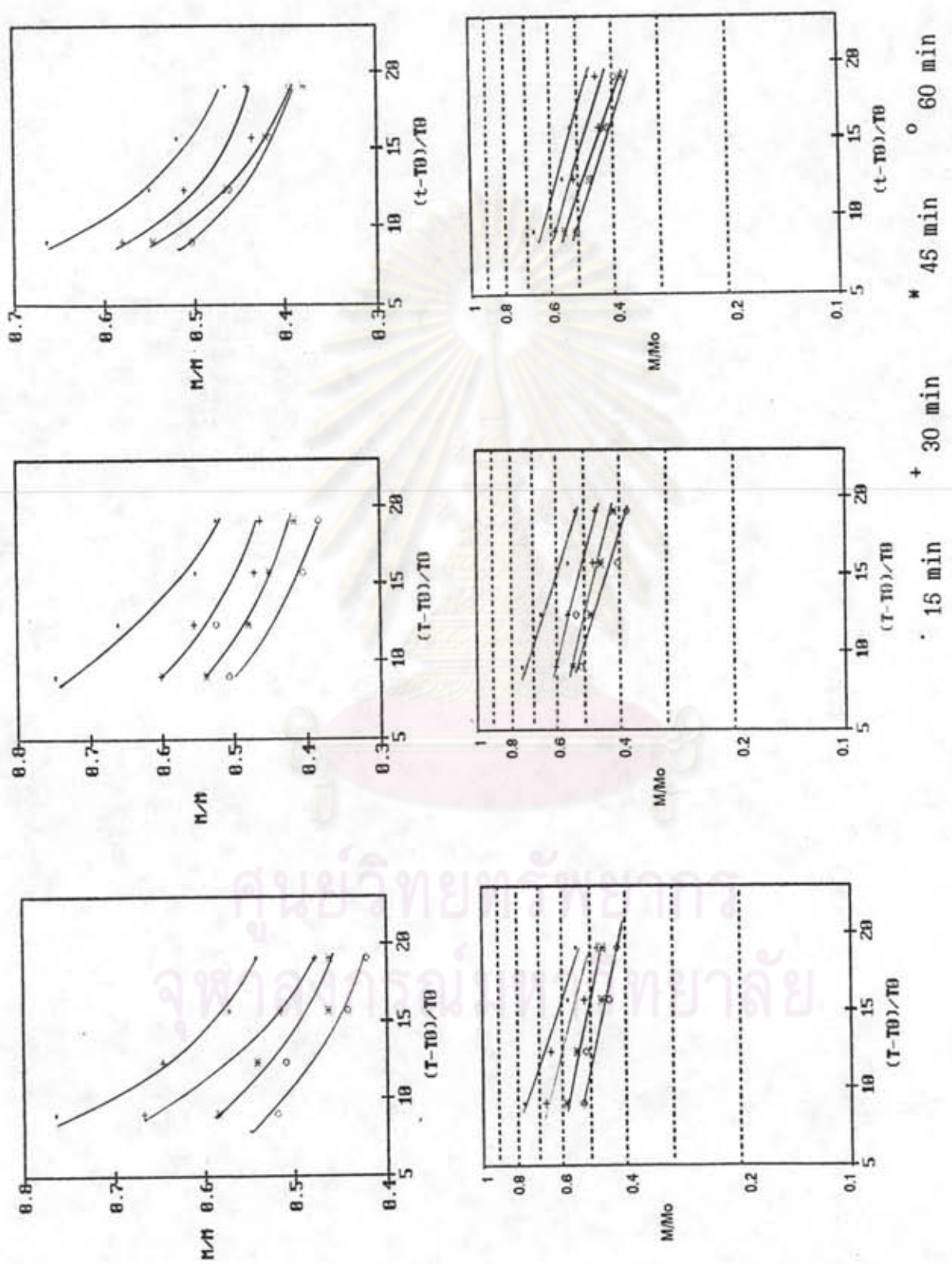

รูปที่ 5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความชื้นกับอัตราการป้อนก๊าซที่เวลาต่างๆ และความสัมพัทธ์ที่ปรับเป็นเส้นตรง
 ก. 15 นาที   ข. 30 นาที   ค. 45 นาที   ง. 60 นาที

* 1.2 m/s   * 1.6 m/s   * 2.4 m/s
 ก. 300 °C   ข. 400 °C   ค. 500 °C   ง. 600 °C

รูปที่ 5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นกับเวลาที่อุณหภูมิต่างๆ และความสัมพัทธ์กับเป็นเส้นการเส้นตรง

ก. 1.2 m/s

ข. 1.6 m/s

ค. 2.4 m/s

รูปที่ 5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความชื้นกับอุณหภูมิที่อัตราการป้อนก๊าซต่างๆ และความสัมพัทธ์ที่ไว้เป็นสมการเส้นตรง

ค่า A_1 และ A_6 ในสมการที่ 5.1 ถึง 5.3 มีค่าไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของตัวแปรว่าเป็นค่าอัตราการป้อนก๊าซ เวลา หรืออุณหภูมิ โดยค่า A_1 ถึง A_6 สามารถหาได้จากค่าจุดตัดแกนเฉลี่ย และความชันเฉลี่ย ของกราฟที่ปรับสมการให้อยู่ในรูปเส้นตรง (Linearlization) ดังนี้

$$\ln M/M_0 = \ln A_1 + A_2 U/U_{mf} \quad (5.4)$$

$$\ln M/M_0 = \ln A_3 + A_4 (T-T_0)/T_0 \quad (5.5)$$

$$\ln M/M_0 = \ln A_5 + A_6 t/t_0 \quad (5.6)$$

เมื่อ $A_1, A_3, A_5 =$ จุดตัดแกน $\ln M/M_0$

$A_2, A_4, A_6 =$ ความชันของกราฟ

รูปที่ 5.1 ถึง 5.3 แสดงกราฟความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆที่ปรับเป็นเส้นตรงตามสมการที่ 5.4 ถึง 5.6 ซึ่งจะเห็นได้ว่าข้อมูลกระจายอยู่ในแนวเส้นตรงเป็นไปตามสมมติฐานที่กล่าวข้างต้น ซึ่งจะได้อัตราความชัน และจุดตัดแกนของความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละตัวดังแสดงในตารางที่ จ.1

จากตารางจะได้อัตราความชันเฉลี่ย A_2, A_4 และ A_6 ที่เป็นค่าคงที่แต่ละตัวแปร ส่วนค่า A_1, A_3 และ A_5 ไม่เป็นค่าคงที่ของความสัมพันธ์ในรูป $f(T, U, t)$ แต่เป็นค่าคงที่ของความสัมพันธ์เพียงสองตัวแปร จึงคิดเป็นค่าคงที่ไว้ตามเดิม ดังนั้นจากสมการ 5.1 ถึง 5.3 จึงเขียนความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$M/M_0 = A_1 e^{-0.087U/U_{mf}} \quad (5.7)$$

$$M/M_0 = A_3 e^{-0.031(T-T_0)/T_0} \quad (5.8)$$

$$M/M_0 = A_5 e^{-0.006t/t_0} \quad (5.9)$$

เมื่อทำการรวมสมการให้อยู่ในรูปฟังก์ชันของอัตราการป้อนก๊าซ เวลา และอุณหภูมิ จะได้รูปสมการ 5.10

$$M/M_0 = C_1 e^{-0.086U/U_{mf}} e^{-0.031(T-T_0)/T_0} e^{-0.006t/t_0} \quad (5.10)$$

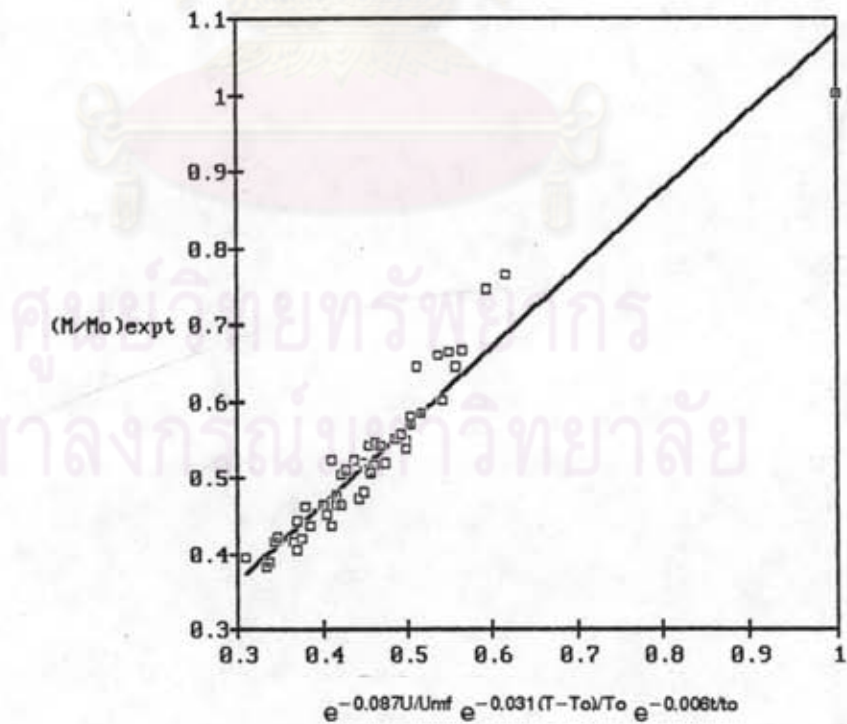
เมื่อ

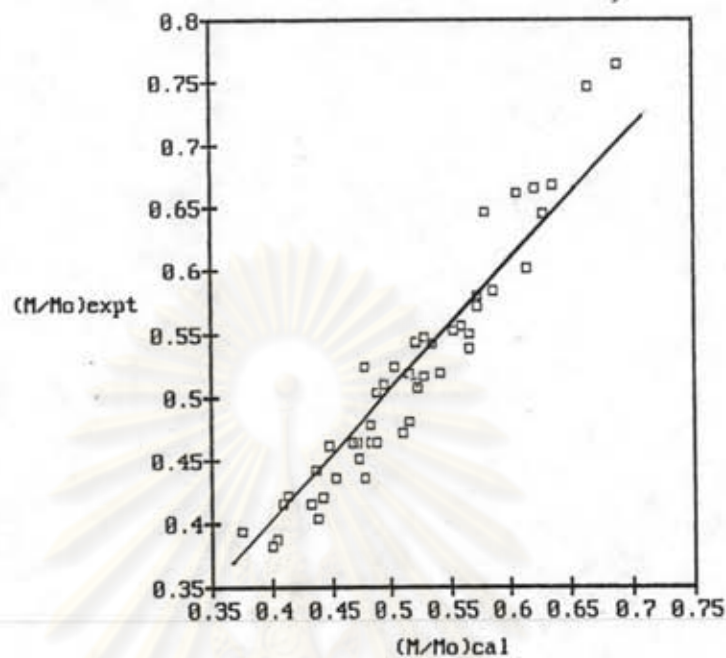
$C1 =$ ค่าคงที่ของฟังก์ชัน

ค่าคงที่ $C1$ หาได้จากกราฟความสัมพันธ์เปรียบเทียบระหว่างค่าความชื้นที่ได้จากการทดลอง กับ $e^{-0.087U/Umf} e^{-0.006t/t_0} e^{-0.031(T-T_0)/T_0}$ แสดงไว้ในรูปที่ 5.4 จากกราฟความสัมพันธ์จะได้ค่าคงที่ $C1$ ในรูปของความชื้นเท่ากับ 1.0237 และจุดตัดแกน M/M_0 ที่ 0.057 ซึ่งสมการความสัมพันธ์ของอัตราส่วนความชื้นที่เป็นฟังก์ชันกับอัตราการป้อนก๊าซ เวลา และ อุณหภูมิ ได้ปรับใหม่เพื่อให้ตรงกับสภาวะเริ่มต้นแสดงดังสมการที่ 5.11 เมื่อแทนค่าตัวแปรในสมการที่ 5.11 แล้วนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการทดลองพบว่ามีความเชื่อมั่นเป็นเส้นตรง (R-square) เท่ากับ 0.923 ดังรูปที่ 5.5 จากกราฟพบว่าสมมติฐาน และความสัมพันธ์ที่กำหนดขึ้นให้แนวโน้มไปในทางที่ถูกต้อง

$$M/M_0 = 0.057 + 1.024 e^{-0.087U/Umf} e^{-0.031(T-T_0)/T_0} e^{-0.00593t/t_0} \quad (5.11)$$

รูปที่ 5.4 อัตราส่วนความชื้นที่ได้จากการคำนวณสมการติดค่าคงที่ และจากผลการทดลอง

รูปที่ 5.5 อัตราส่วนความชื้นที่ได้จากการคำนวณเปรียบเทียบกับผลจากการทดลอง

5.2.2 สารระเหย

อิทธิพลของปริมาณแกลบ อัตราการป้อนก๊าซ เวลา และอุณหภูมิ ที่มีผลต่อค่าเปอร์เซ็นต์สารระเหยที่เหลืออยู่ในแกลบแสดงไว้ในรูปที่ 4.8, 4.15, 4.22 และ 4.29 ตามลำดับ รูปที่ 4.8 แสดงผลของปริมาณแกลบที่มีต่อเปอร์เซ็นต์ของสารระเหยที่ยังเหลืออยู่ในแกลบ เมื่อใช้ปริมาณแกลบ 30 ถึง 60 กรัม เมื่อพิจารณาจะพบว่าเปอร์เซ็นต์ของสารระเหยมีแนวโน้มสูงขึ้นเล็กน้อยซึ่งอาจเกิดจากการที่แกลบมีการผสมกันในแนวแกนค่อนข้างสมบูรณ์ อุณหภูมิเฉลี่ยเท่ากันทั้งเบด การสลายตัวของสารอินทรีย์ในแกลบอยู่ในอัตราเฉลี่ยเท่ากัน เมื่อใช้แกลบมากขึ้นปริมาณสารระเหยจะเพิ่มขึ้นตามความสูงของเบดทำให้เกิดการแพร่ของสารระเหยออกจากเม็ดแกลบได้ไม่ทันก เมื่อเทียบกับการใช้แกลบปริมาณน้อยจึงทำให้แนวโน้มปริมาณสารระเหยที่เหลืออยู่มีค่าสูงขึ้นเล็กน้อย

ผลของอัตราการไหลของก๊าซที่มีต่อค่าเปอร์เซ็นต์สารระเหยที่อุณหภูมิระหว่าง 300 ถึง 600 องศาเซลเซียส แสดงไว้ในรูปที่ 4.18 และ 5.6 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่ออัตราการป้อนก๊าซสูงขึ้นจะทำให้ปริมาณสารระเหยที่มีอยู่ในแกลบลดลงอย่างเห็นได้ชัด เพราะในช่วงอุณหภูมิ

เดียวกันมีการปลดปล่อยสารอินทรีย์จากการสลายตัวทางความร้อนขององค์ประกอบโครงสร้างภายใน เช่น เซลลูโลส ลิกนิน ฯลฯ ซึ่งจากการที่เบตมีการผสมกันดีทำให้อุณหภูมิในเบตสม่ำเสมอและความดันป่วนสูงทำให้ชั้นฟิล์มรอบผิวแกลบจะบางลง มีการสลายฟิล์มเก่าออกอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการถ่ายเทมวลสารจากเม็ดแกลบไปสู่กระแสก๊าซได้ดีขึ้น

กรณีที่ใช้เวลาในการคาร์บอนไนซ์เพิ่มขึ้นจาก 15 ถึง 60 นาที ความร้อนจะค่อยๆ ถ่ายเทผ่านชั้นของเนื้อเยื่อต่างๆ ของเม็ดแกลบเข้าไป และเนื่องจากแกลบมีลักษณะค่อนข้างเป็นฉนวนจึงต้องใช้เวลาเพื่อให้สารอินทรีย์ที่เป็นโครงสร้างของพวกเซลลูโลส และลิกนินที่อยู่บริเวณเนื้อเยื่อชั้นกลาง และชั้นนอกได้รับความร้อน แล้วค่อยๆ สลายตัวออกมาโดยมีแนวโน้มของร้อยละสารระเหยลดลง ดังแสดงได้ในรูปที่ 4.22 และ 5.7

การใช้อุณหภูมิสูงๆ ในการคาร์บอนไนซ์แกลบ ทำให้การถ่ายเทความร้อนเข้าสู่เม็ดแกลบเร็ว นอกจากจะมีการระเหยของน้ำแล้ว ยังเกิดการสลายตัวของสารอินทรีย์ที่เป็นโครงสร้างแกลบ ได้แก่ เซลลูโลส และลิกนินในช่วงอุณหภูมิ 330 ถึง 380 องศาเซลเซียส และ 277 ถึง 500 องศาเซลเซียส ตามลำดับ (Jame และ Rao, 1986) โครงสร้างแกลบจะเปลี่ยนไป ซึ่งจะเห็นว่าปริมาณสารระเหยที่เหลืออยู่ในเม็ดแกลบลดลงจากเดิมมากเมื่อเพิ่มอุณหภูมิในการคาร์บอนไนซ์จาก 300 ไปเป็น 600 องศาเซลเซียส แสดงได้ดังในรูปที่ 4.29 และ 5.8

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการทดลองในรูป 4.8, 5.9, 5.10 และ 5.11 จะเห็นได้ว่าผลกระทบของปริมาณแกลบต่อเปอร์เซ็นต์สารระเหยไม่มากนัก และเปอร์เซ็นต์สารระเหยที่เหลืออยู่ในแกลบจะแปรผกผันกับอัตราการป้อนก๊าซ เวลา และอุณหภูมิ โดยมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด จัดให้อยู่ในรูปฟังก์ชัน $[U/Umf, (T-T_0)/T_0, t/(t_0)]$ เช่นเดียวกับค่าความชื้น และตั้งสมมติฐานการลดลงของสารระเหยอยู่ในรูปฟังก์ชันแบบเอ็กซ์โปเนนเชียล ดังนี้

$$VM/VM_0 = A7 e^{A8U/Umf} \quad (5.12)$$

$$VM/VM_0 = A9 e^{A10(T-T_0)/T_0} \quad (5.13)$$

$$VM/VM_0 = A11 e^{A12t/t_0} \quad (5.14)$$

เมื่อ

VM = สารระเหยที่เหลือในแกลบ (เปอร์เซ็นต์)

VM_0 = สารระเหยเริ่มต้นในแกลบ (เปอร์เซ็นต์)

U = ความเร็วก๊าซ (เมตรต่อวินาที)

U_{mf} = ความเร็วต่ำสุดที่เกิดฟลูอิดไลเซชัน (เมตรต่อวินาที)

T = อุณหภูมิที่ใช้ (องศาเซลเซียส)

T_0 = อุณหภูมิอ้างอิง 30 องศาเซลเซียส

t = เวลาที่ใช้

t_0 = เวลาอ้างอิง 1 นาที

$A7, \dots, A12$ = ค่าคงที่ของสมการของความสัมพันธ์แต่ละตัวแปร

ค่า $A7$ ถึง $A12$ ในสมการที่ 5.12 ถึง 5.14 มีค่าต่างๆกันขึ้นอยู่กับตัวแปรที่ใช้ว่าเป็นค่าอัตราการป้อนก๊าซ เวลา หรืออุณหภูมิ โดยค่า $A7$ ถึง $A12$ สามารถหาได้จากค่าจุดตัดแกนเฉลี่ย และความชันเฉลี่ยของกราฟที่ปรับสมการให้อยู่ในรูปเส้นตรง (Linearlization) ตั้งสมการ 5.15 ถึง 5.17 และรูปที่ 5.6 ถึง 5.8 โดยค่าความชัน และจุดตัดแกน ของความสัมพันธ์แต่ละตัวแปรแสดงไว้ในตารางที่ จ.1

$$\ln VM/VM_0 = \ln A7 + A8 U/U_{mf} \quad (5.15)$$

$$\ln VM/VM_0 = \ln A9 + A10 (T-T_0)/T_0 \quad (5.16)$$

$$\ln VM/VM_0 = \ln A11 + A12 t/t_0 \quad (5.17)$$

เมื่อ

$$A7, A9, A11 = \text{จุดตัดแกน } \ln VM/VM_0$$

$$A8, A10, A12 = \text{ความชันของกราฟ}$$

ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ติดค่าคงที่ได้จากค่าความชันเฉลี่ยในตารางที่ จ.1 ส่วนค่าคงที่ $A7, A9, A11$ ไม่ใช่เป็นค่าคงที่ของสมการความสัมพันธ์สามตัวแปรจึงติดเป็นค่าคงที่เมื่อแทนค่าคงที่ $A7, A9, A11$ ลงในสมการที่ 5.12 ถึง 5.14 เขียนความสัมพันธ์ได้ตั้งสมการ

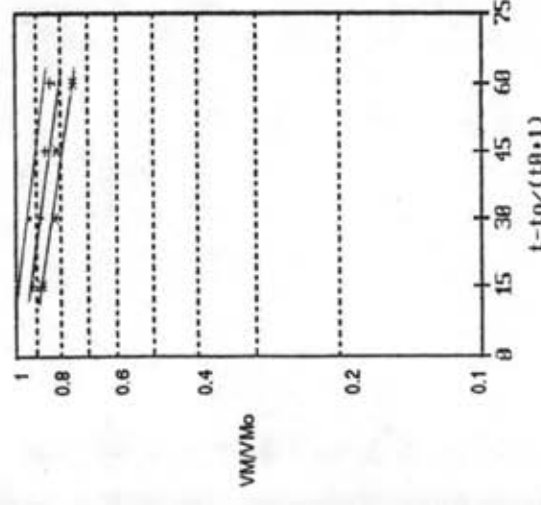
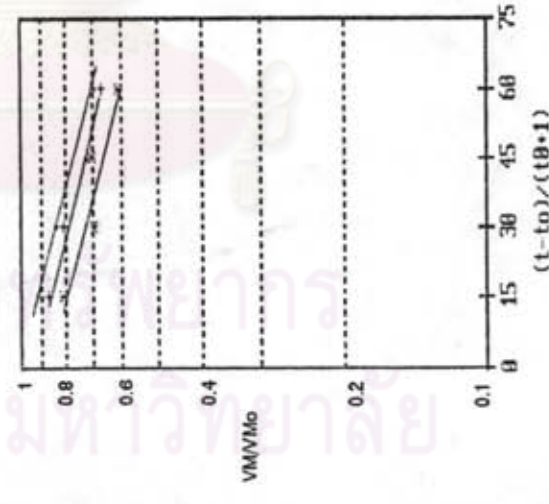
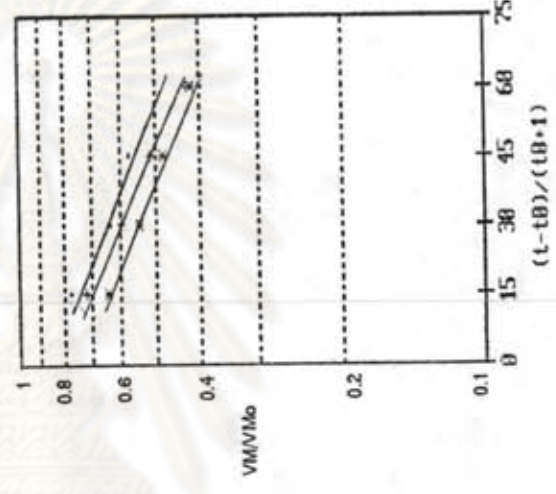
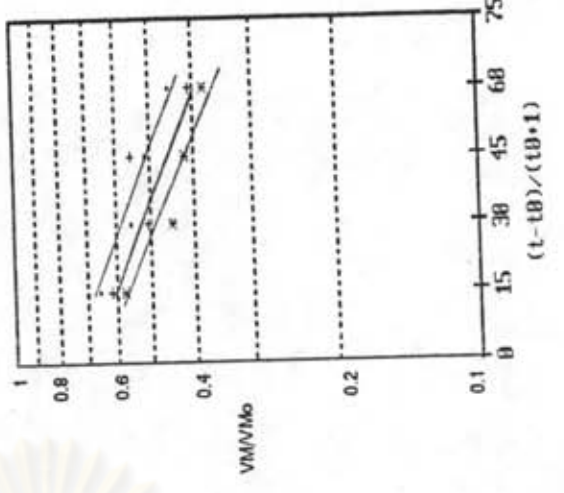
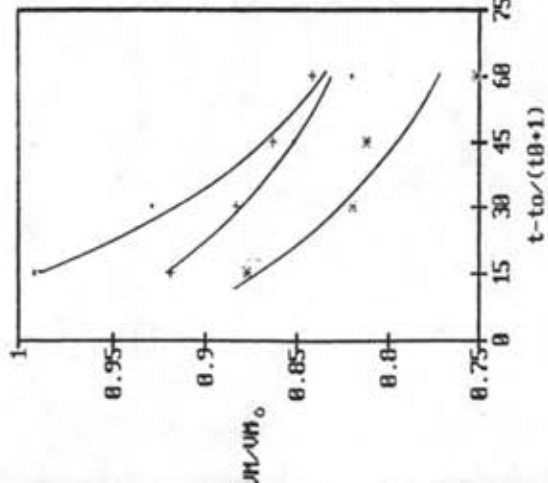
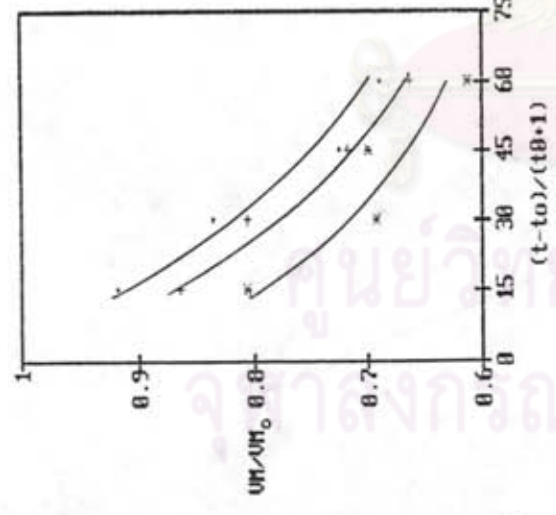
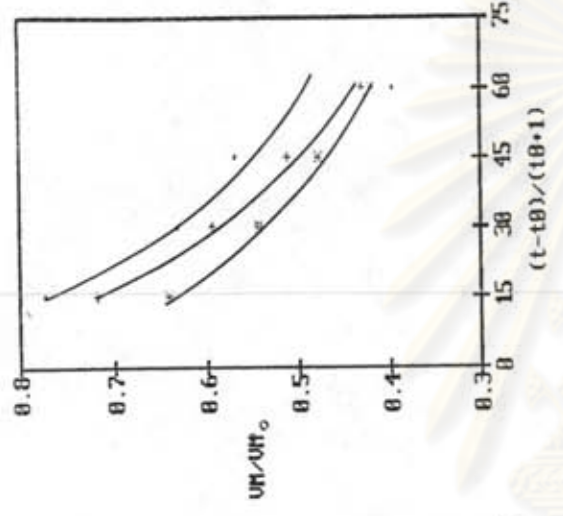
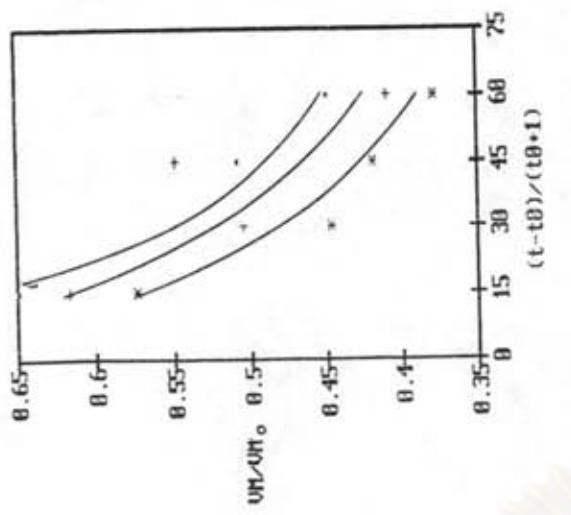
$$VM/VM_0 = A7 e^{-0.098U/U_{mf}} \quad (5.18)$$

$$VM/vM_0 = A9 e^{-0.116(T-T_0)/T_0} \quad (5.19)$$

$$VM/VM_0 = A11 e^{-0.007t/t_0} \quad (5.20)$$

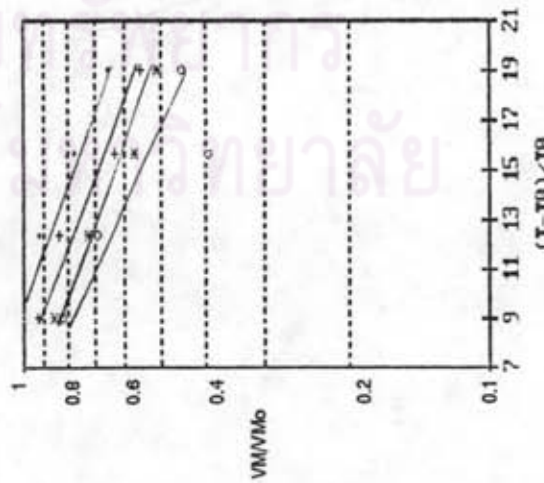
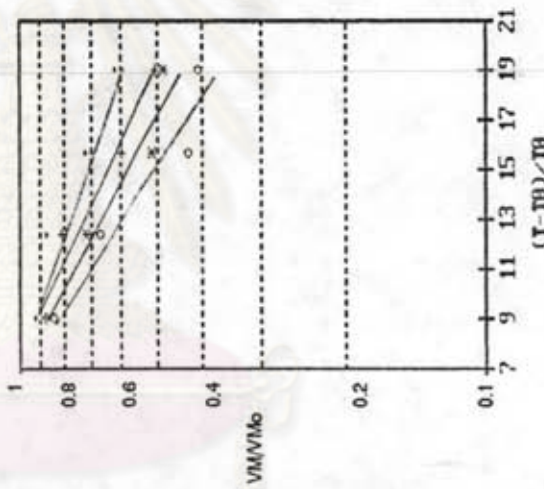
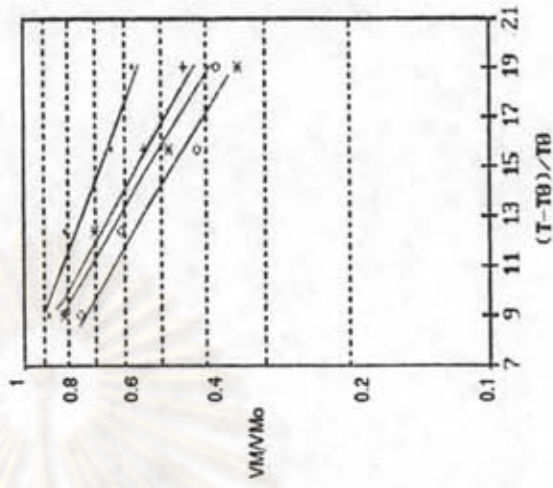
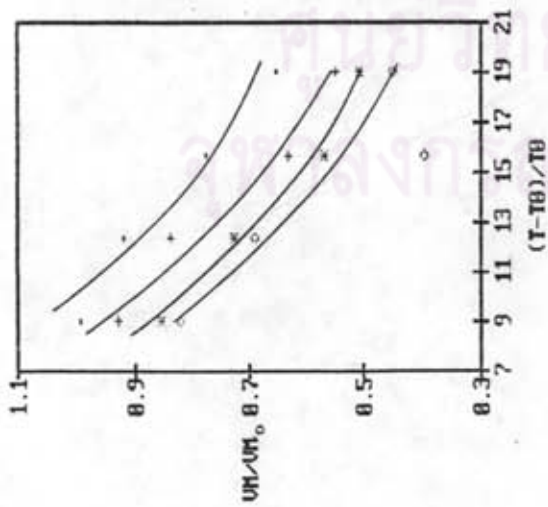
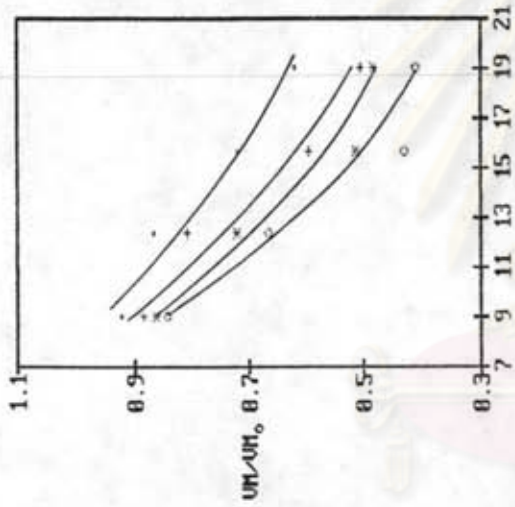
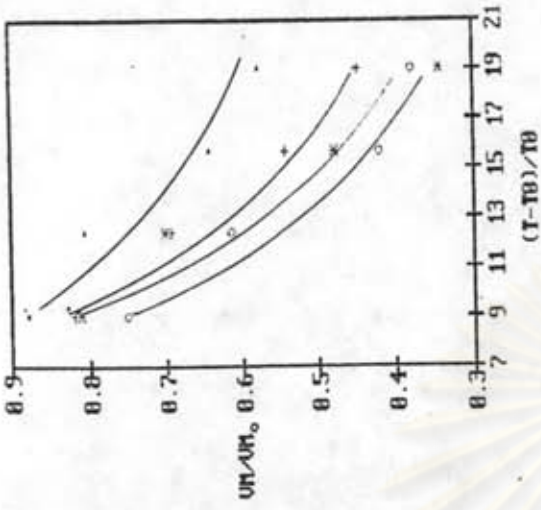

• 1.2 m/s   + 1.6 m.s   * 2.4 m/s

ก. 300 ° C   ข. 400 ° C   ค. 500 ° C   ง. 600 ° C

รูปที่ 5.7 ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์สารระเหยกับเวลาที่อุณหภูมิต่างๆ และความสัมพัทธ์ที่ปรับเป็นเส้นการเส้นตรง

* 45 min ° 60 min

+ 30 min

· 15 min

ก. 2.4 m/s

ข. 1.6 m/s

ค. 1.2 m/s

รูปที่ 5.8 ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์สารระเหยกับอุณหภูมิที่อัตราการป้อนก๊าซต่างๆ และความสัมพัทธ์ที่ปรับเป็นสมการเส้นตรง

จากนั้นรวมสมการให้อยู่ในรูปฟังก์ชันของสามตัวแปร คือ อัตราการป้อนก๊าซ เวลา และอุณหภูมิ จะได้สมการ 5.10 ในรูปของฟังก์ชันเอ็กซ์โปเนนเชียล

$$VM/VM_0 = C2 e^{-0.098U/Umf} e^{-0.116(T-T_0)/T_0} e^{-0.007t/t_0} \quad (5.21)$$

เมื่อ

$C2 =$ ค่าคงที่ของฟังก์ชัน

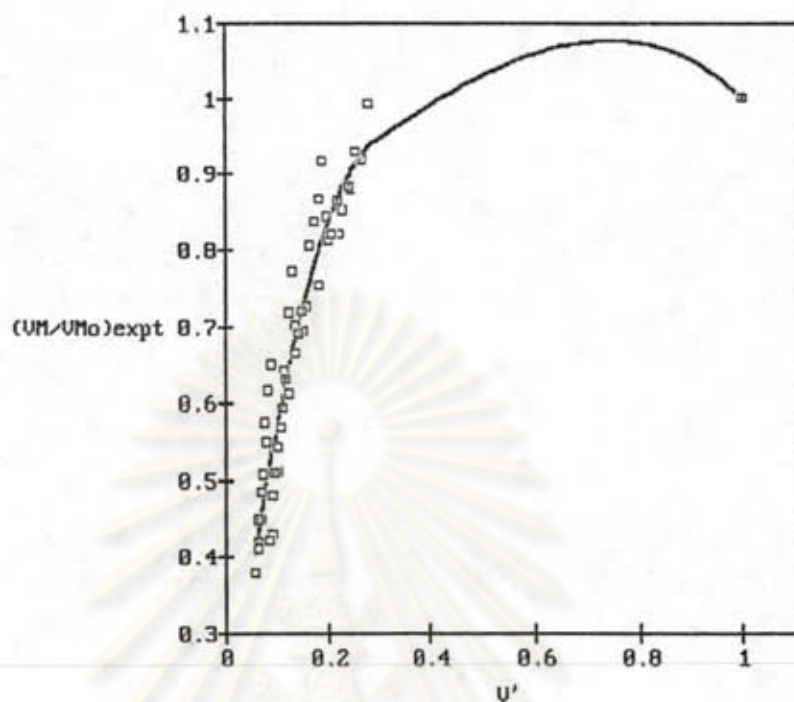
จากกราฟความสัมพันธ์เปรียบเทียบระหว่างสารระเหยที่เหลืออยู่ในแกลบจากการคาร์บอนซ์ กับ ค่า $e^{-0.098U/Umf} e^{-0.116(T-T_0)/T_0} e^{-0.007t/t_0}$ แสดงไว้ในรูปที่ 5.9 พบว่าความสัมพันธ์ไม่ได้อยู่ในรูปสมการเส้นตรง แต่อยู่ในรูปสมการโพลีโนเมียลดีกรีสาม ค่าคงที่ $C2$ จะเปลี่ยนไปอยู่ในรูปค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรยกกำลังต่างๆ ดังนั้นสมการความสัมพันธ์ของอัตราส่วนสารระเหยที่เป็นฟังก์ชันกับอัตราการป้อนก๊าซ เวลา และอุณหภูมิ แสดงได้ดังสมการที่ 5.22 เมื่อแทนค่าตัวแปรต่างๆในสมการที่ 5.22 แล้วนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการทดลองพบว่า ความสัมพันธ์ที่ตั้งสมมติฐานไว้ให้แนวโน้มในลดลงแบบเอ็กซ์โปเนนเชียลโดยมีค่าความเชื่อมั่นเป็นเส้นตรง(R-square) เท่ากับ 0.905 ดังแสดงไว้ในรูปที่ 5.10

$$VM/VM_0 = 0.124 + 5.594V' - 11.493V'^2 + 6.775V'^3 \quad (5.22)$$

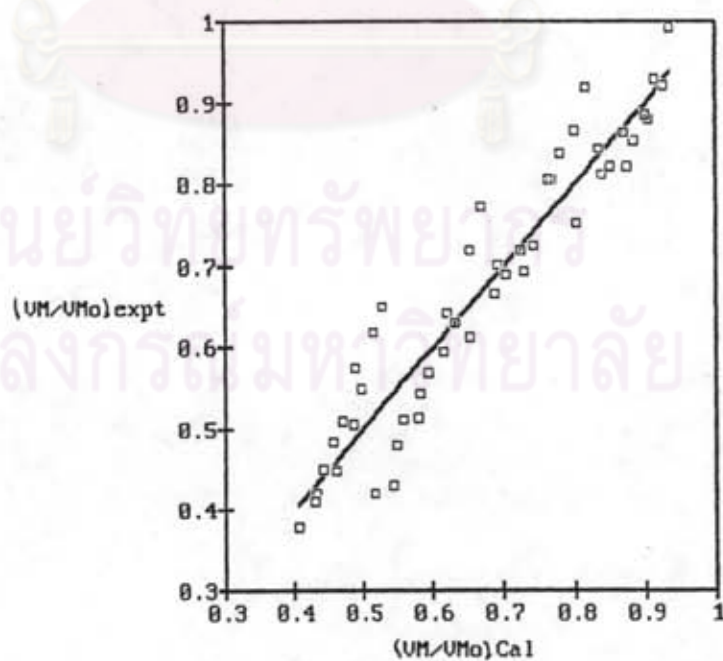
เมื่อ

$$V' = e^{-0.098U/Umf} e^{-0.116(T-T_0)/T_0} e^{-0.007t/t_0}$$

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 5.9 เปอร์เซนต์สสารระเหยที่ได้จากการคำนวณสมการติดค่าคงที่ และจากผลการทดลอง

รูปที่ 5.10 อัตราส่วนสสารระเหยที่ได้จากการคำนวณเปรียบเทียบกับผลจากการทดลอง

5.2.3 เถา

ผลกระทบของปริมาณแกลบ อัตราการป้อนก๊าซ เวลา และอุณหภูมิ ที่มีต่อค่าเปอร์เซ็นต์เถาที่มีอยู่ในแกลบที่ได้จากการคาร์บอนไนซ์ แสดงไว้ในรูปที่ 4.9, 4.16, 4.23 และ 4.30 ตามลำดับ จากรูปที่ 4.9 แสดงถึงปริมาณแกลบที่มีผลต่อเปอร์เซ็นต์เถา โดยใช้แกลบปริมาณ 30 กรัม ถึง 60 กรัม ในช่วงอุณหภูมิ 300 ถึง 600 องศาเซลเซียส พบว่าเปอร์เซ็นต์เถามีการเปลี่ยนแปลงลดลงเล็กน้อย อาจถือได้ว่ามีค่าโดยเฉลี่ยคงที่เนื่องจากสัดส่วนของปริมาณสารระเหย และความชื้นที่เหลืออยู่ภายในแกลบ มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไม่มาก เนื่องจากปริมาณสารระเหยที่มากขึ้นตามความสูงของเบต ทำให้เกิดการแพร่ของสารระเหยออกจากเม็ดแกลบไม่ทันก เป็นผลทำให้สัดส่วนปริมาณเถาในแกลบมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ซึ่งปกติปริมาณเถาในแกลบจะมีค่าคงที่ แต่เนื่องจากสัดส่วนของสารอินทรีย์ที่มีอยู่ในแกลบเปลี่ยนแปลงไปจึงทำให้สัดส่วนของเถาในแกลบมีค่าแปรผันกับเปอร์เซ็นต์สารระเหย

สัดส่วนปริมาณเถาแกลบที่มีอยู่ในผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อเพิ่มอัตราการป้อนก๊าซจาก 1.2 ถึง 2.4 เมตรต่อวินาที ดังแสดงในรูปที่ 4.16 และ 5.11 สาเหตุมาจากเมื่ออัตราการไหลของก๊าซสูงขึ้นเม็ดแกลบจะเกิดการเคลื่อนที่ปั่นป่วน และเกิดพื้นผิวใหม่บนผิวแกลบตลอดเวลาทำให้มีการแพร่ของสารระเหย และความชื้นออกจากเม็ดแกลบได้ดีขึ้น ทำให้สัดส่วนของสารอินทรีย์ที่มีอยู่ในแกลบลดลงเป็นที่สังเกตได้ และเถาในแกลบไม่ได้มาจากการสลายตัวของสารอินทรีย์ในแกลบจึงมีค่าคงที่ เมื่อนำไปเปรียบเทียบสัดส่วนเป็นเปอร์เซ็นต์ขององค์ประกอบผลิตภัณฑ์ สัดส่วนของเถาในแกลบจะสูงขึ้น

จากรูปที่ 4.23 และ 5.12 จะเห็นได้ว่า กรณีที่เวลาเพิ่มขึ้นจาก 15 นาที เป็น 60 นาที เปอร์เซ็นต์ของสารระเหยและความชื้นลดลงอย่างเห็นได้ชัดเนื่องจากการถ่ายเทความร้อนและการแพร่ของสารอินทรีย์ที่สลายตัว และน้ำออกจากแกลบเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงเวลานานขึ้นจะทำให้ปริมาณสารอินทรีย์ในแกลบลดลงมาก เป็นเหตุให้สัดส่วนของเถาที่มีอยู่ในแกลบแปรผันกับเปอร์เซ็นต์สารระเหย มีค่าสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนในตอนเริ่มต้น

กรณีที่แปรค่าอุณหภูมิในการคาร์บอนไนซ์จาก 300 ถึง 600 องศาเซลเซียส จะมีการถ่ายเทความร้อนแบบการนำเข้าสู่แกนกลางของแกลบ ทำให้เกิดการระเหยของน้ำ และมีการสลายตัวของสารอินทรีย์ที่เป็นโครงสร้างแกลบ เมื่อการคาร์บอนไนซ์เกิดขึ้นที่อุณหภูมิสูง สารระเหยที่เป็นผลิตภัณฑ์ ถูกปลดปล่อยออกมามากขึ้นทำให้สัดส่วนของสารอินทรีย์ที่มีอยู่ในแกลบลดลง แต่ปริมาณเถาที่มีอยู่ในแกลบไม่ได้เปลี่ยนแปลง จึงทำให้สัดส่วนเถาที่มีอยู่ในผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทางตรงกันข้ามกับปริมาณสารระเหย ดังจะเห็นได้จากรูปที่ 4.30 และ 5.13

เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการทดลองในรูป 4.9, 5.11, 5.12 และ 5.13 พบว่าเปอร์เซ็นต์ไถ่มีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก เมื่อใช้แกลบเพิ่มขึ้น อาจถือได้ว่ามีความโดยประมาณคงที่ ส่วนตัวแปรอื่นๆ อาทิ อัตราการป้อนก๊าซ เวลา และอุณหภูมิ มีผลทำให้เปอร์เซ็นต์ไถ่มีแนวโน้มแปรผันตามค่าตัวแปรที่เพิ่มขึ้น จัดให้อยู่ในรูปฟังก์ชันสามตัวแปร คือ $f(U/U_{mf}, (T-T_0)/T_0, t/t_0)$ โดยตั้งสมมติฐานให้เป็นฟังก์ชันอัตราการเติบโตอิมิตัว $y = a[x/(ab+x)]$ เนื่องจากการทำงานเป็นแบบ batch และเมื่อเพิ่มค่าตัวแปรต่างๆ สัดส่วนไถ่จะแปรผกผันกับปริมาณสารอินทรีย์ในแกลบ โดยในช่วงแรกจะเกิดการสลายตัวทางความร้อนไล่สารระเหยออกอย่างรวดเร็ว เป็นผลทำให้ไถ่ในแกลบมีอัตราเพิ่มขึ้นมาก แล้วค่อยๆ ลดลงในช่วงหลังเพราะโครงสร้างสารอินทรีย์เหลือน้อยลง เป็นผลทำให้สัดส่วนไถ่จะเพิ่มในอัตราลดลงด้วย

ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสามหาได้จาก กำหนดตัวแปรคงที่ตัวหนึ่ง และทำการแปรค่าตัวแปรที่เหลือสองตัวเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ในกราฟสองมิติ ดังแสดงในรูปที่ 5.11 ถึง 5.13 และสมการ 5.23 ถึง 5.25 ดังนี้

$$A/A_0 = \frac{A13 (U/U_{mf})}{(A14 + U/U_{mf})} \quad (5.23)$$

$$A/A_0 = \frac{A15 (T-T_0)/T_0}{(A16 + (T-T_0)/T_0)} \quad (5.24)$$

$$A/A_0 = \frac{A17 (t/t_0)}{(A18 + t/t_0)} \quad (5.25)$$

เมื่อ

A = ไถ่ที่มีในแกลบ (เปอร์เซ็นต์)

A_0 = ไถ่ที่มีในแกลบตอนเริ่มต้น (เปอร์เซ็นต์)

U = ความเร็วก๊าซ (เมตรต่อวินาที)

U_{mf} = ความเร็วต่ำสุดที่เกิดฟลูอิดไลเซชัน (เมตรต่อวินาที)

T = อุณหภูมิที่ใช้ (องศาเซลเซียส)

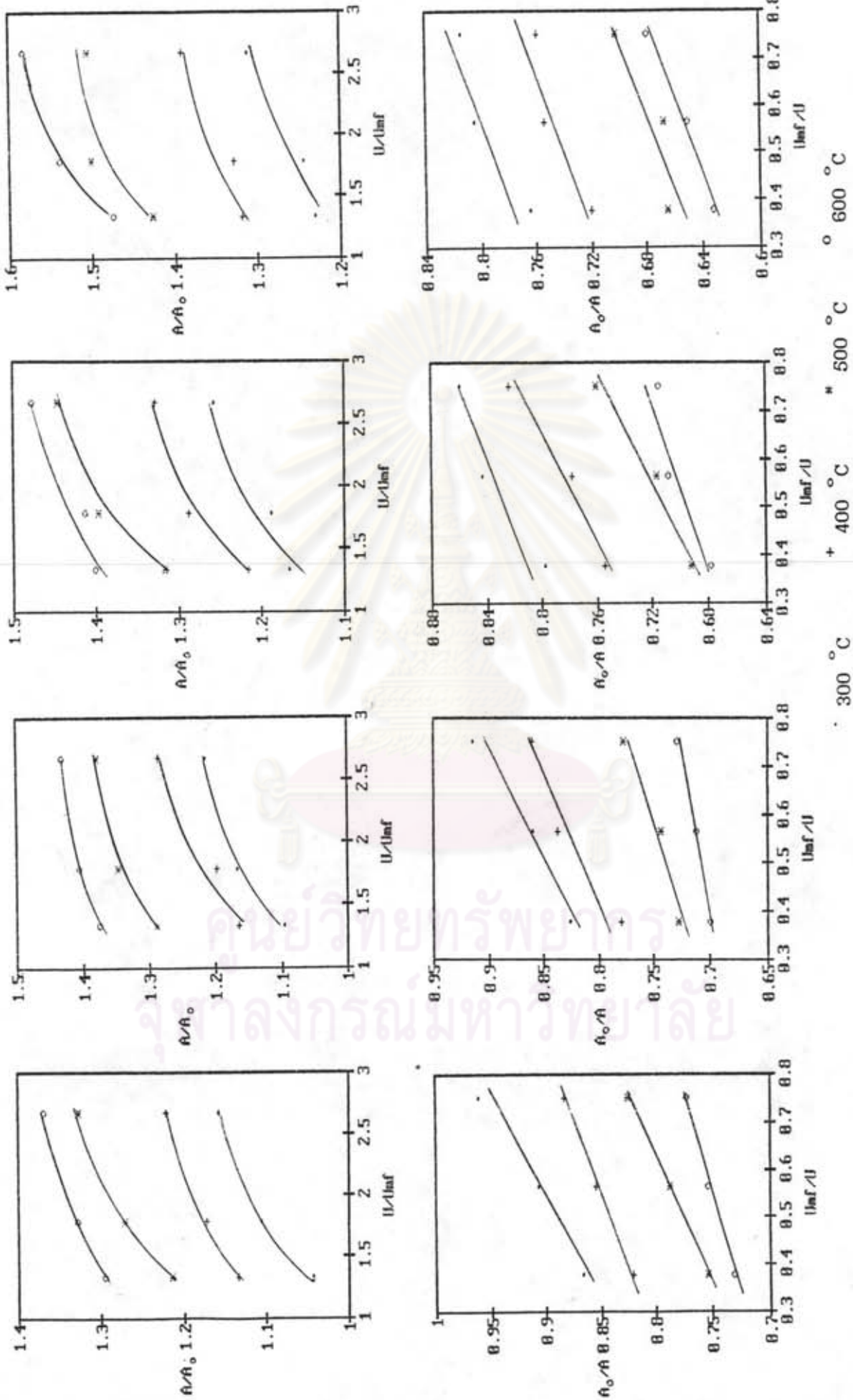
T_0 = อุณหภูมิอ้างอิง 30 องศาเซลเซียส

t = เวลาที่ใช้

t_0 = เวลาอ้างอิง 1 นาที

$A13, \dots, A18$ = ค่าคงที่ของสมการของความสัมพันธ์แต่ละตัวแปร

ก. 15 นาที

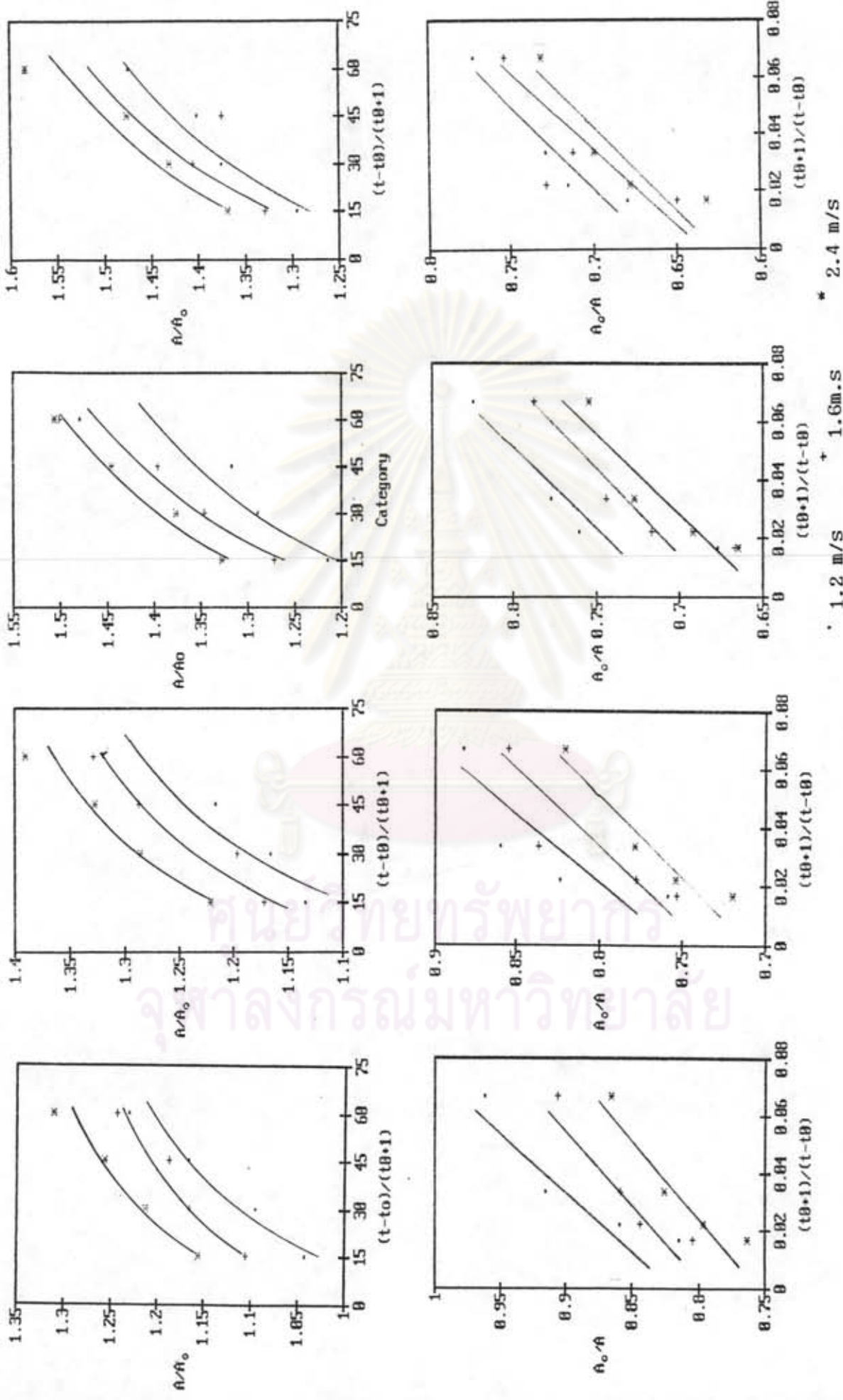
ข. 30 นาที

ค. 45 นาที

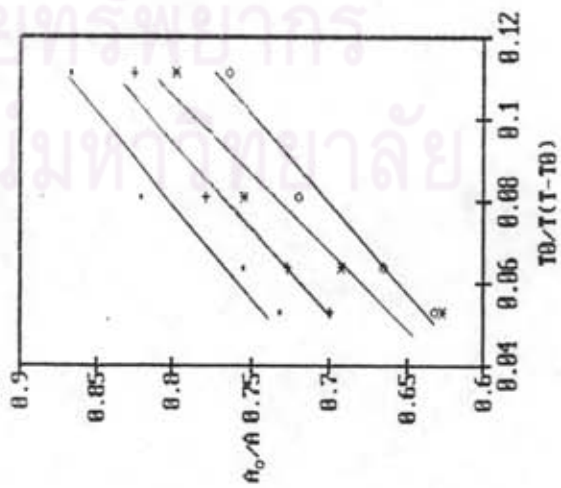
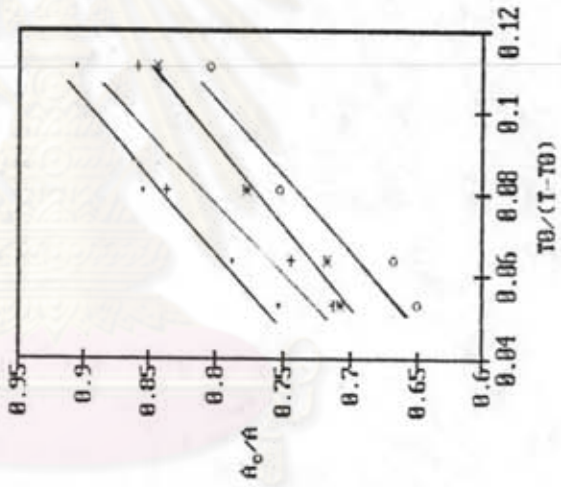
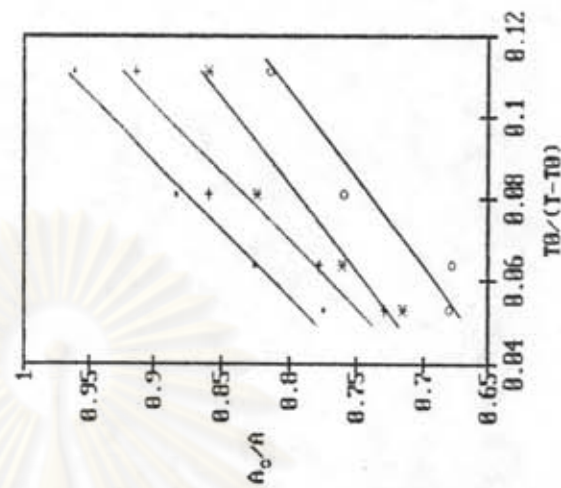
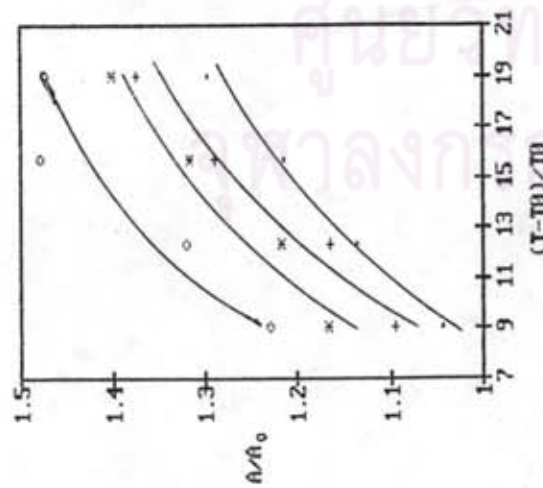
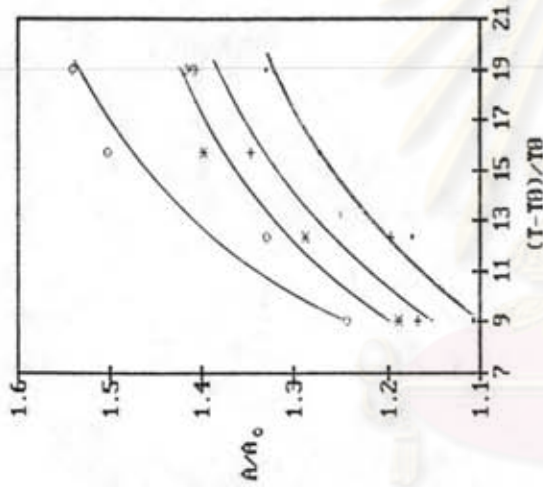
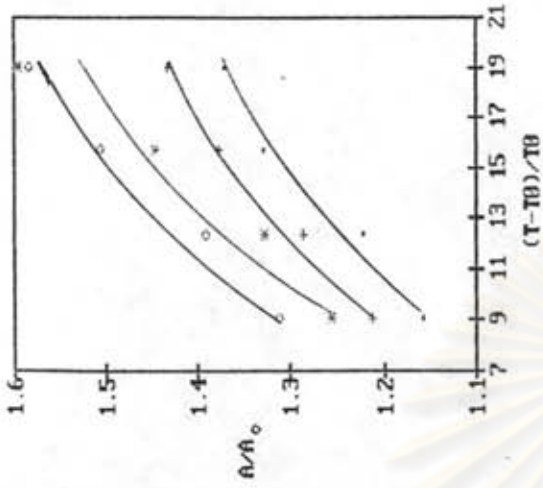
ง. 60 นาที

รูปที่ 5.11 ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์เข้ากัมมันตรังสีการย่อยกัมมันต์ที่ปรับเป็นสมการเส้นตรง

รูปที่ 5.12 ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ไอน้ำที่ชื้นได้กับเวลาที่อุณหภูมิต่างๆ และความสัมพัทธ์กับเป็นเส้นการเส้นตรง
 ก. 300 °C   ข. 400 °C   ค. 500 °C   ง. 600 °C
 * 1.2 m/s   * 1.6m.s   * 2.4 m/s

+ 30 min * 45 min ° 60 min

ก. 1.2 m/s

ข. 1.6 m/s

ค. 2.4 m/s

รูปที่ 5.13 ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์เชื้อเพลิงกับอุณหภูมิที่อัตราการป้อนก๊าซต่างๆ และความสัมพัทธ์ที่ปรับเป็นสมการเส้นตรง

ค่า A13 ถึง A18 ในสมการที่ 5.23 ถึง 5.25 จะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ โดยค่า A13 ถึง A18 สามารถหาได้จากค่าจุดตัดแกนเฉลี่ย และความชันเฉลี่ยของกราฟที่ปรับสมการให้อยู่ในรูปเส้นตรง (Linearlization) ดังนี้

$$(A/A_0)^{-1} = A14/[A13 U/U_{mf}] + 1/A13 \quad (5.26)$$

$$(A/A_0)^{-1} = A16/[A15 (T-T_0)/T_0] + 1/A15 \quad (5.27)$$

$$(A/A_0)^{-1} = A18/[A17 t/t_0] + 1/A17 \quad (5.28)$$

เมื่อ

$$A13, A15, A17 = \text{ส่วนกลับของจุดตัดแกน } (A/A_0)^{-1}$$

$$A14/A13, A16/A15, A18/A17 = \text{ความชันของกราฟ}$$

รูปที่ 5.11 ถึง 5.13 แสดงกราฟความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆที่ปรับเป็นเส้นตรงตามสมการที่ 5.26 ถึง 5.28 พบว่าการกระจายของข้อมูลอยู่ในแนวเส้นตรงเป็นไปตามสมมติฐานที่กล่าวข้างต้นซึ่งจะได้ค่าความชัน และจุดตัดแกน ของความสัมพันธ์ตัวแปรแต่ละตัว ดังตารางที่ จ.1

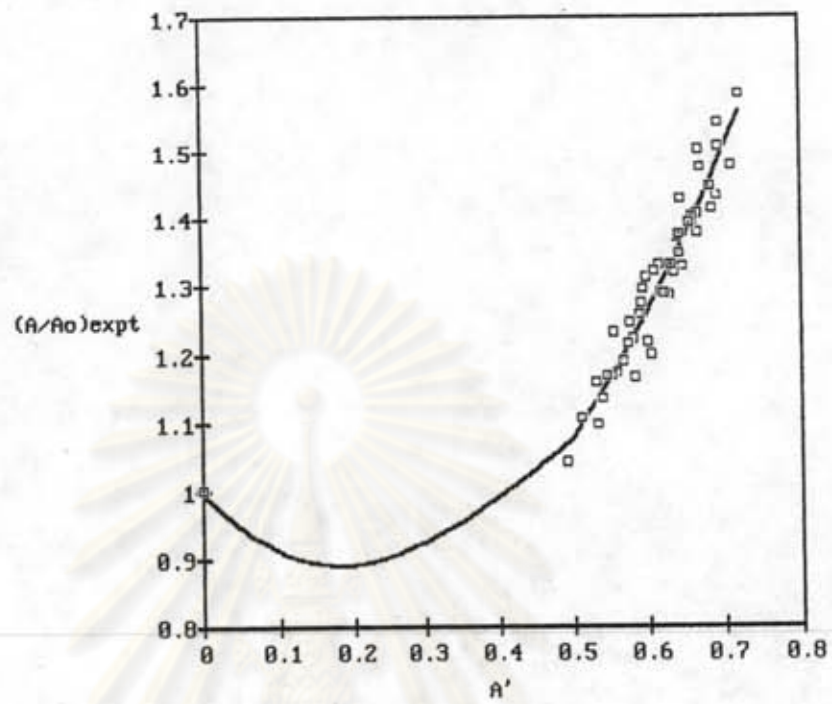
จากตารางค่าความชันเฉลี่ย เมื่อทราบค่า A13, A15 และ A17 จะทำให้ได้ค่า A14, A16 และ A18 ซึ่งเป็นค่าคงที่ของแต่ละตัวแปร ส่วนค่า A13, A15 และ A17 ไม่เป็นค่าคงที่ของความสัมพันธ์ในรูป $f(T, U, t)$ แต่เป็นค่าคงที่ของความสัมพันธ์ของตัวแปรจึงติดเป็นค่าคงที่ไว้ตามเดิม ดังนั้นสมการ ที่ 5.26 ถึง 5.28 เขียนความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$A/A_0 = A13 \left[\frac{(U/U_{mf})}{0.224 + U/U_{mf}} \right] \quad (5.29)$$

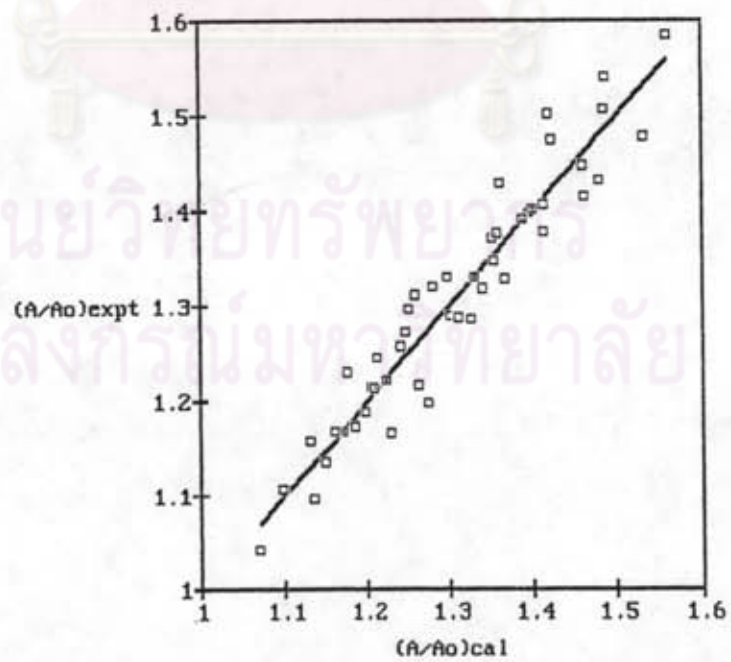
$$A/A_0 = A15 \left[\frac{(T-T_0)/T_0}{4.332 + (T-T_0)/T_0} \right] \quad (5.30)$$

$$A/A_0 = A17 \left[\frac{(t/t_0)}{2.650 + t/t_0} \right] \quad (5.31)$$

รูปที่ 5.14 อัตราส่วนเถ้าที่ได้จากการคำนวณสมการติดค่าคงที่ และจากผลการทดลอง

รูปที่ 5.15 อัตราส่วนเถ้าที่ได้จากการคำนวณเปรียบเทียบกับผลจากการทดลอง

เมื่อทำการรวมสมการให้อยู่ในรูปฟังก์ชันสามตัวแปรของอัตราการป้อนก๊าซ เวลา และ อุณหภูมิ จะได้รูปสมการ 5.32

$$A/A_o = C3 \left[\frac{(U/U_{mf})}{0.224+U/U_{mf}} \right] \left[\frac{(T-T_o)/T_o}{4.332+(T-T_o)/T_o} \right] \left[\frac{(t/t_o)}{2.650+t/t_o} \right] \quad (5.32)$$

เมื่อ

$C3 =$ ค่าคงที่ของฟังก์ชัน

จากกราฟความสัมพันธ์เปรียบเทียบระหว่างค่าเข้าที่ได้จากการทดลอง กับค่า $[(U/U_{mf})/(0.224+U/U_{mf})][(T-T_o)/T_o(4.332+(T-T_o)/T_o)][(t/t_o)/(2.650+t/t_o)]$ ดังรูปที่ 5.14 แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ไม่อยู่ในรูปสมการเส้นตรง เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลพบ ข้อมูลสอดคล้องกับการกระจายแบบฟังก์ชันโพลีโนเมียลดีกรีสอง ดังนั้นค่าคงที่ $C3$ จะอยู่ในรูปของ สมการความสัมพันธ์ของอัตราส่วนเข้าที่เป็นฟังก์ชันกับอัตราการป้อนก๊าซ เวลา และอุณหภูมิ แสดงได้ดังสมการที่ 5.33 เมื่อแทนค่าตัวแปรต่างๆในสมการที่ 5.33 แล้วนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลจากการทดลอง จากกราฟพบว่าค่าความเชื่อมั่นเป็นเส้นตรง (R-square) มีค่าเท่ากับ 0.917 ดังรูปที่ 5.15 แสดงให้เห็นว่าสมมติฐาน และความสัมพันธ์ที่กำหนดขึ้นให้แนวโน้มไปในทางที่ถูกต้อง และมีความเป็นไปได้จริง

$$A/A_o = 0.9987 - 1.228A' + 2.790A'^2 \quad (5.33)$$

เมื่อ

$$A' = \left[\frac{(U/U_{mf})}{0.224+U/U_{mf}} \right] \left[\frac{(T-T_o)/T_o}{4.332+(T-T_o)/T_o} \right] \left[\frac{(t/t_o)}{2.650+t/t_o} \right]$$

5.2.4 การบอณคงตัว

ค่าเปอร์เซ็นต์เข้าที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณแกลบ อัตราการป้อนก๊าซ เวลา และอุณหภูมิ แสดงได้ในรูปที่ 4.10, 4.17, 4.24 และ 4.31 ตามลำดับ ความปั่นป่วนที่เกิดขึ้น ในเขตของแกลบทำให้เกิดการผสมที่ดี สารระเหยที่เกิดจากการสลายตัวทางความร้อนจะถูกปลดปล่อยออกมาอย่างสม่ำเสมอ และการแพร่ที่เกิดขึ้นได้ไม่มากนักเมื่อใช้แกลบปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นผล

ทำให้เกิดโครงสร้างที่ประกอบด้วยคาร์บอน โดยสัดส่วนของคาร์บอนคงตัวในผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ซึ่งเมื่อพิจารณาจากรูปที่ 4.10 จะเห็นได้ว่าปริมาณแกลบที่เพิ่มขึ้นจาก 30 กรัม ถึง 60 กรัม ไม่ค่อยมีผลกระทบต่อสัดส่วนปริมาณคาร์บอนคงตัวในแกลบ

ตัวแปรอัตราการป้อนก๊าซที่มีผลต่อค่าคาร์บอนคงตัว แสดงได้ดังรูปที่ 4.17 และ 5.16 โดยแปรค่าอัตราการไหลก๊าซจาก 1.2 ถึง 2.4 เมตรต่อวินาที พบว่าค่าคาร์บอนคงตัวมีแนวโน้มสูงขึ้น เมื่อเพิ่มอัตราการป้อนก๊าซ เนื่องจากองค์ประกอบหลักของแกลบได้แก่ พวกลูเซลลูโลส และลิกนิน ซึ่งเมื่อได้รับความร้อนจะสลายตัวเป็นสารระเหย และคาร์บอน สารระเหยจะแพร่ผ่านเนื้อเยื่อแกลบ ส่วนคาร์บอนยังเหลืออยู่ในโครงสร้างของแกลบ ดังนั้นเมื่ออัตราการป้อนก๊าซเพิ่มขึ้นจะเกิดการหมุนวนปั่นป่วนของเม็ดแกลบอย่างรวดเร็ว การแพร่ของสารระเหยจากเม็ดแกลบเพิ่มขึ้นเป็นผลทำให้สัดส่วนของคาร์บอนสูงขึ้น แปรผันตามปริมาณสารระเหยที่ปลดปล่อยออกมา

จากการสลายตัวทางความร้อนของสารอินทรีย์ที่เป็นองค์ประกอบภายในแกลบ จะทำให้ได้โครงสร้างที่ส่วนใหญ่ประกอบด้วยคาร์บอนอะตอมอยู่ตามสัดส่วนของสารอินทรีย์ที่ลดลง ดังนั้นการใช้เวลาในการคาร์บอนเพิ่มขึ้นจาก 15 นาที จนถึง 60 นาที จะมีการปลดปล่อยสารอินทรีย์ออกมามากตลอดเวลา แต่เนื่องจากโครงสร้างแกลบไม่ได้เป็นคาร์บอนทั้งหมด ดังนั้นสัดส่วนคาร์บอนจึงไม่เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่เท่ากับเปอร์เซ็นต์ของสารระเหยและความชื้นที่ลดลง ดังจะเห็นได้จากรูปที่ 4.24 และ 5.17

อุณหภูมิในการคาร์บอนเพิ่มขึ้นในช่วง 300 ถึง 600 องศาเซลเซียส ที่มีผลต่อสัดส่วนของคาร์บอน แสดงไว้ในรูปที่ 4.31 และ 5.18 พบว่าสัดส่วนของคาร์บอนคงตัวในผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากคาร์บอนในแกลบมักจะอยู่ในโครงสร้างของสารอินทรีย์ที่เป็นองค์ประกอบหลักของแกลบ ดังนั้นเมื่อใช้อุณหภูมิสูงสารอินทรีย์เกิดการสลายตัวไปมากทำให้เหลือโครงสร้างที่เป็นคาร์บอนที่ระเหยไม่ได้เป็นส่วนใหญ่

เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการทดลองในรูป 4.10, 5.25, 5.26 และ 5.27 พบว่าปริมาณแกลบมีผลกระทบทำให้เปอร์เซ็นต์คาร์บอนมีการเปลี่ยนแปลงน้อย ส่วนตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ อัตราการป้อนก๊าซ เวลา และอุณหภูมิ มีผลทำให้เปอร์เซ็นต์คาร์บอนมีแนวโน้มแปรผันตามค่าตัวแปรที่เพิ่มขึ้น โดยตั้งสมมติฐานให้เป็นฟังก์ชันอัตราการเติบโตในตัว $y = a[x/(ab+x)]$ และจัดให้อยู่ในรูปฟังก์ชันสามตัวแปร $FC/FC_0 = f[U/U_{mf}, (T-T_0)/T_0, t/t_0]$ เช่นเดียวกับค่าเก่า

ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสามหาได้จาก กำหนดตัวแปรคงที่ตัวหนึ่ง และทำการแปรค่าตัวแปรที่เหลือสองตัว ดังแสดงในรูปที่ 5.16 ถึง 5.18 และสมการ 5.34 ถึง 5.36

$$FC/FC_o = \frac{A19 (U/U_{mf})}{(A20+U/U_{mf})} \quad (5.34)$$

$$FC/FC_o = \frac{A21 (T-T_o)/T_o}{(A22+(T-T_o)/T_o)} \quad (5.35)$$

$$FC/FC_o = \frac{A23 (t/t_o)}{(A24+t/t_o)} \quad (5.36)$$

เมื่อ

FC = คาร์บอนคงตัวที่มีในแกลบ (เปอร์เซ็นต์)

FC_o = คาร์บอนคงตัวที่มีในแกลบตอนเริ่มต้น (เปอร์เซ็นต์)

U = ความเร็วก๊าซ (เมตรต่อวินาที)

U_{mf} = ความเร็วต่ำสุดที่เกิดฟลูอิไดเซชัน (เมตรต่อวินาที)

T = อุณหภูมิที่ใช้ (องศาเซลเซียส)

T_o = อุณหภูมิอ้างอิง 30 องศาเซลเซียส

t = เวลาที่ใช้

t_o = เวลาอ้างอิง 0 นาที

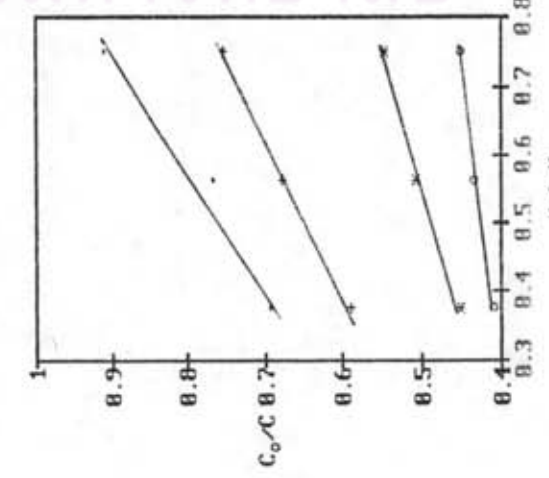
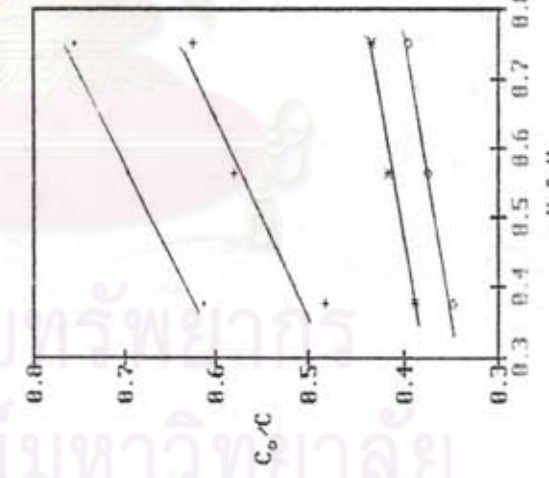
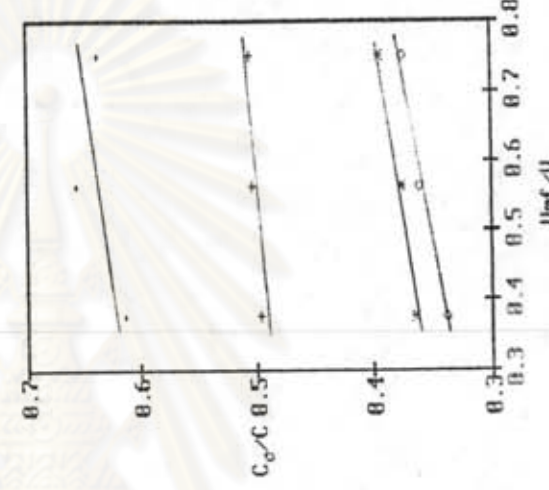
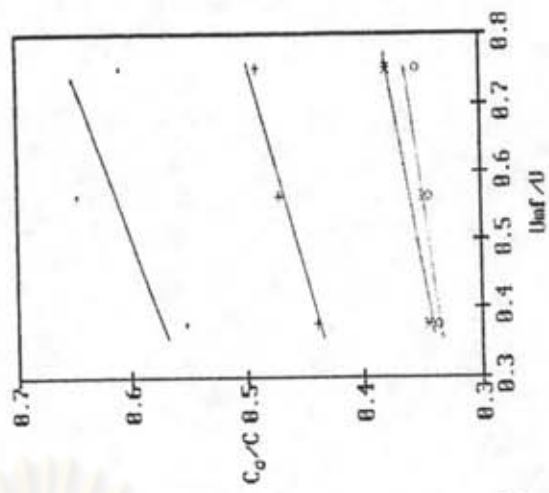
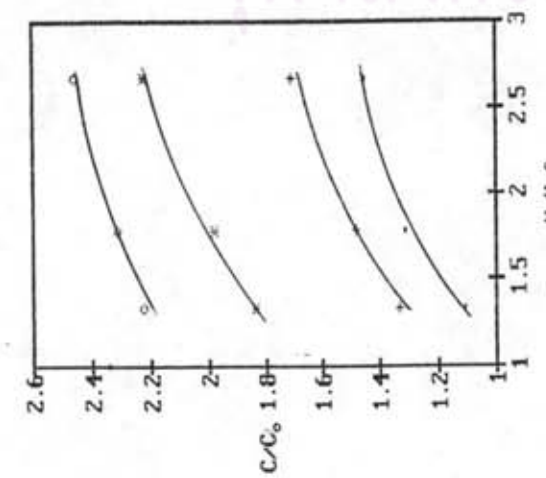
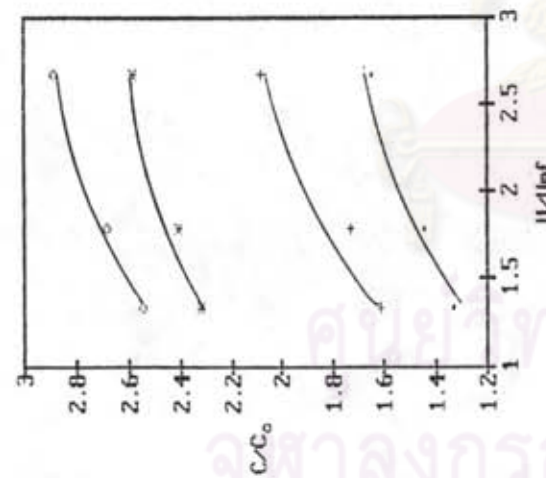
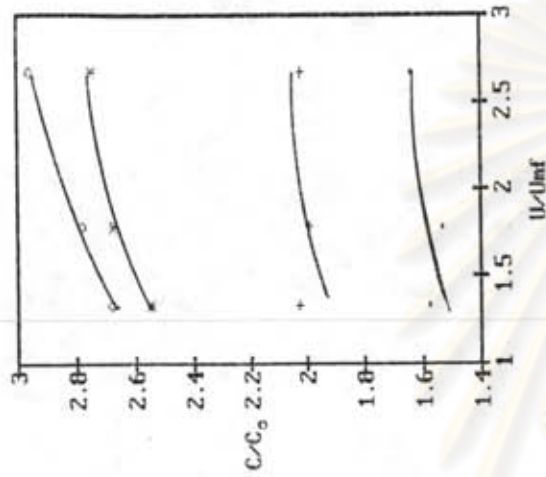
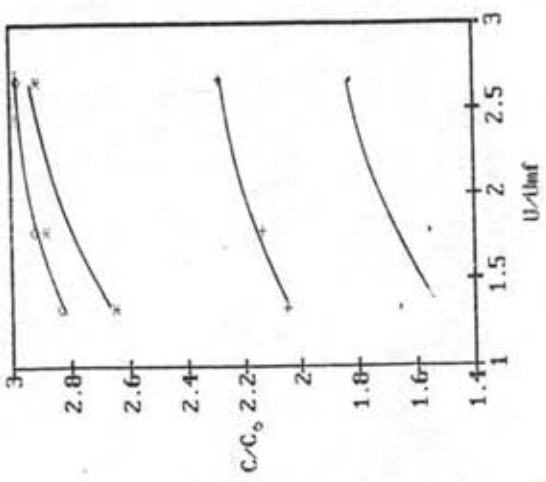
A19, ..., A23 = ค่าคงที่ของสมการของความสัมพันธ์แต่ละตัวแปร

ค่าคงที่ในสมการที่ 5.34 ถึง 5.36 จะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ โดยค่าคงที่ A19 ถึง A23 สามารถหาได้จากค่าจุดตัดแกนเฉลี่ย และความชันเฉลี่ยของกราฟที่ปรับสมการให้อยู่ในรูปเส้นตรง (Linearlization) ดังนี้

$$(FC/FC_o)^{-1} = A20/[A19 U/U_{mf}] + 1/A19 \quad (5.37)$$

$$(FC/FC_o)^{-1} = A22/[A21 (T-T_o)/T_o] + 1/A21 \quad (5.38)$$

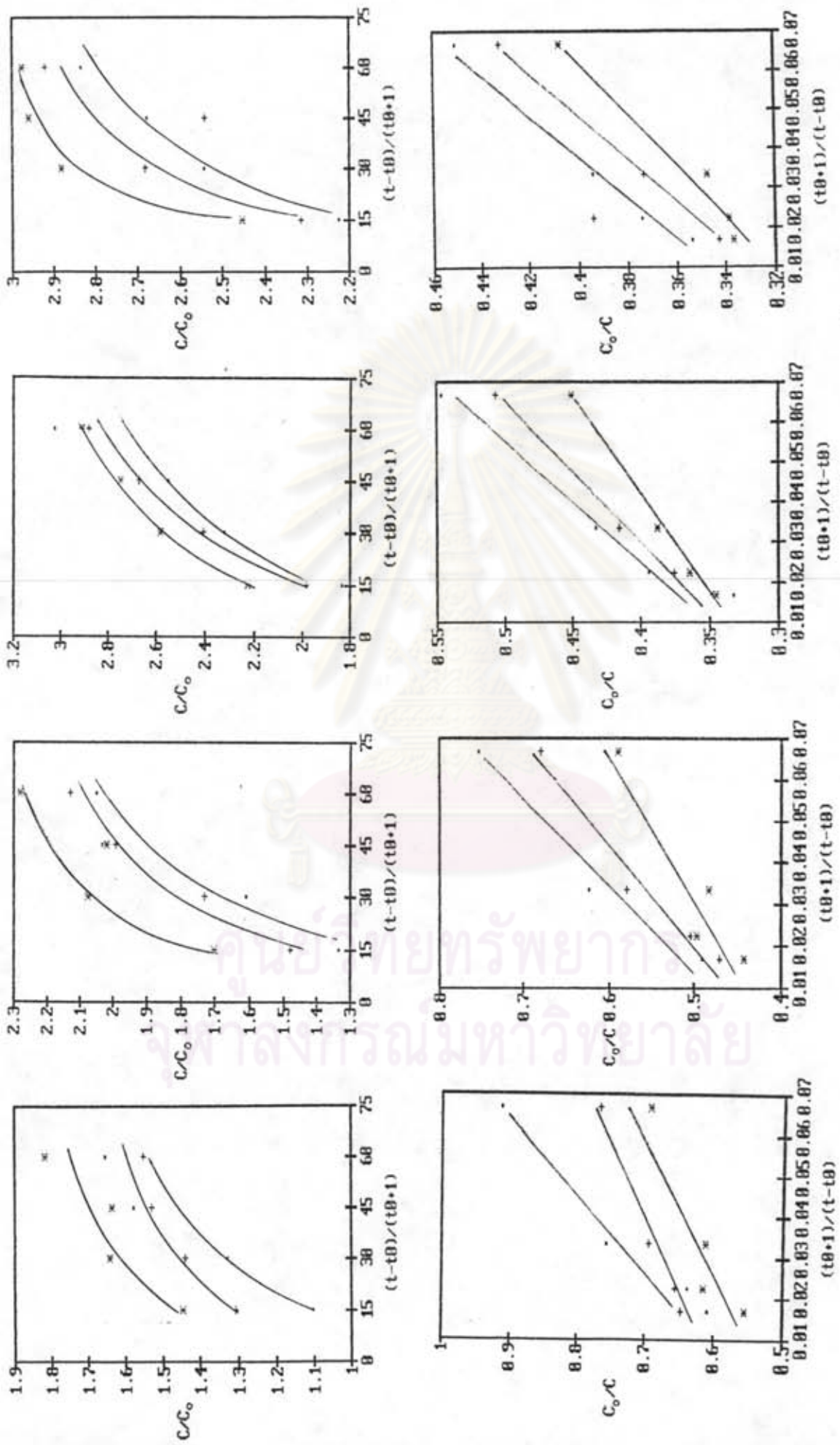
$$(FC/FC_o)^{-1} = A24/[A23 t/t_o] + 1/A23 \quad (5.39)$$

300 °C   + 400 °C   * 500 °C   ° 600 °C

ก. 15 นาที   ข. 30 นาที   ค. 45 นาที   ง. 60 นาที

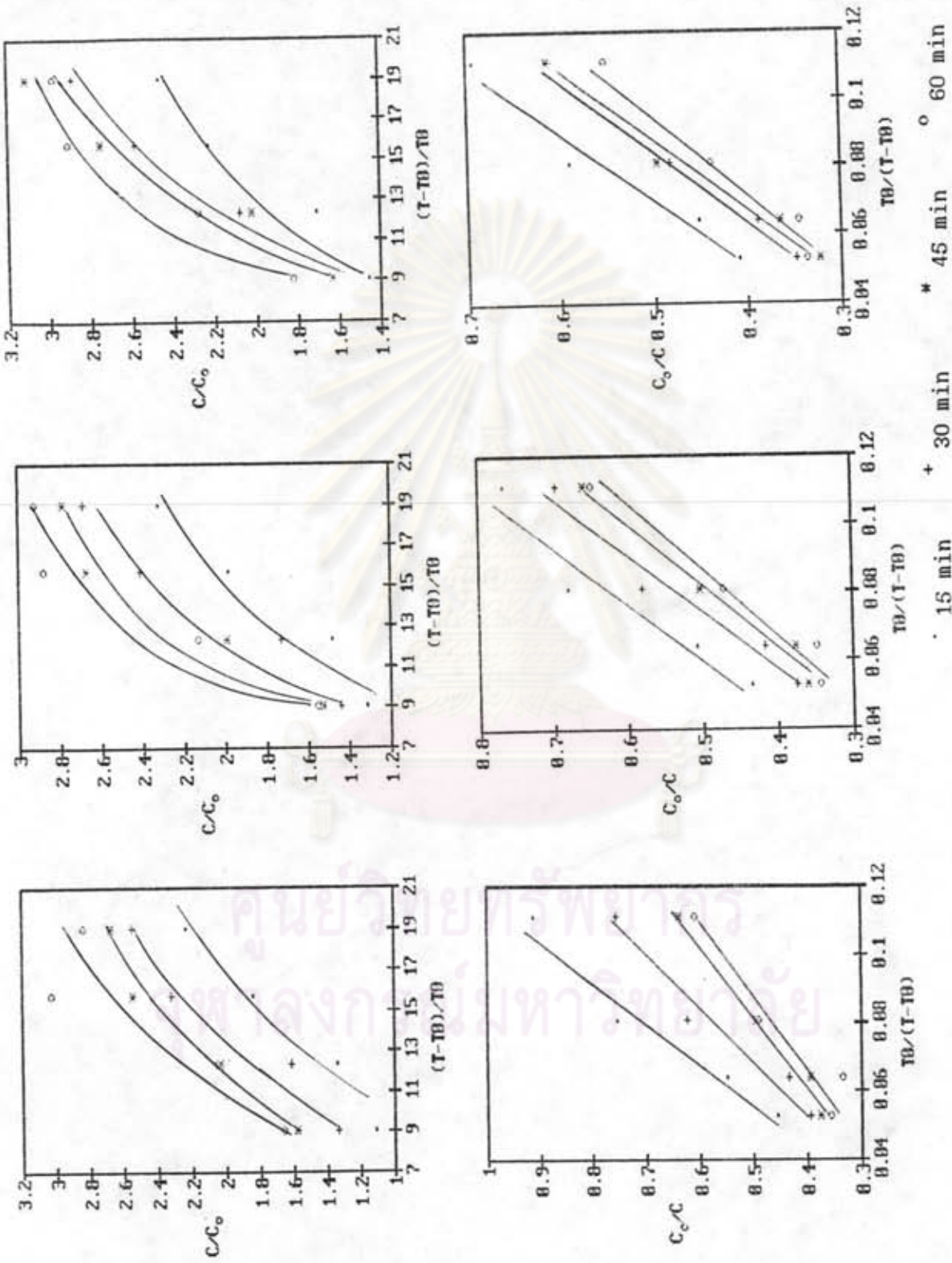
รูปที่ 5.16 ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์การร่อนกับอัตราการมือเกือกที่เวลาต่างๆ และความสัมพันธ์กับเป็นเส้นตรง

· 1.2 m/s + 1.6 m/s * 2.4 m/s
 ค. 500 °C   ง. 600 °C

รูปที่ 5.17 ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์คาร์บอนกับเวลาที่อุณหภูมิต่างๆ และความเข้มข้นที่ปรับเป็นสมการเส้นตรง

ก. 1.2 m/s

ข. 1.6 m/s

ค. 2.4 m/s

รูปที่ 5.18 ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์คาร์บอนกับอุณหภูมิที่อัตราการป้อนก๊าซต่างๆ และความสัมพัทธ์ที่รับเป็นสมการเส้นตรง

เมื่อ

$$A19, A21, A23 = \text{ส่วนกลับของจุดตัดแกน } (FC/FC_0)^{-1}$$

$$A20/A19, A22/A21, A24/A23 = \text{ความชันของกราฟ}$$

รูปที่ 5.16 ถึง 5.18 แสดงกราฟความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆที่ปรับเป็นเส้นตรงตามสมการที่ 5.37 ถึง 5.39 พบว่าการกระจายของข้อมูลอยู่ในแนวเส้นตรง ซึ่งจะได้ค่าความชัน และจุดตัดแกนของความสัมพันธ์ของตัวแปรดัง ตารางที่ จ.1

จากตารางที่ จ.1 ค่า A20, A22 และ A24 ที่เป็นค่าคงที่ของแต่ละตัวแปร หาได้จากความชันเฉลี่ย A20/A19, A22/A21 และ A24/A23 ที่ทราบค่า A19, A21 และ A23 ส่วนค่า A19, A21 และ A23 เป็นค่าคงที่ของความสัมพันธ์ฟังก์ชันเพียงสองตัวแปรจึงคิดเป็นค่าคงที่ของสมการ ดังนั้นจากสมการ 5.34 ถึง 5.36 จึงเขียนความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$FC/FC_0 = A19 \left[\frac{U/U_{mf}}{0.483 + U/U_{mf}} \right] \quad (5.40)$$

$$FC/FC_0 = A21 \left[\frac{(T-T_0)/T_0}{78.355 + (T-T_0)/T_0} \right] \quad (5.41)$$

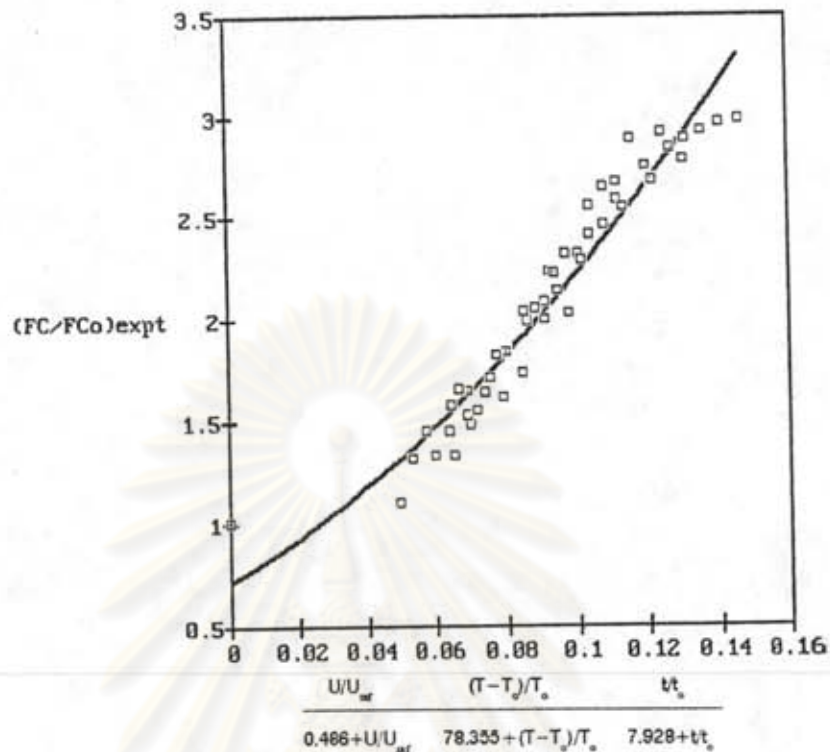
$$FC/FC_0 = A23 \left[\frac{t/t_0}{7.928 + t/t_0} \right] \quad (5.42)$$

เมื่อทำการรวมสมการให้อยู่ในรูปฟังก์ชันสามตัวแปรของอัตราการป้อนก๊าซ เวลา และ อุณหภูมิ จะได้รูปสมการ 5.43

$$FC/FC_0 = C4 \left[\frac{U/U_{mf}}{0.483+U/U_{mf}} \right] \left[\frac{(T-T_0)/T_0}{78.355+(T-T_0)/T_0} \right] \left[\frac{t/t_0}{7.928+t/t_0} \right] \quad (5.43)$$

เมื่อ

$$C4 = \text{ค่าคงที่ของฟังก์ชัน}$$

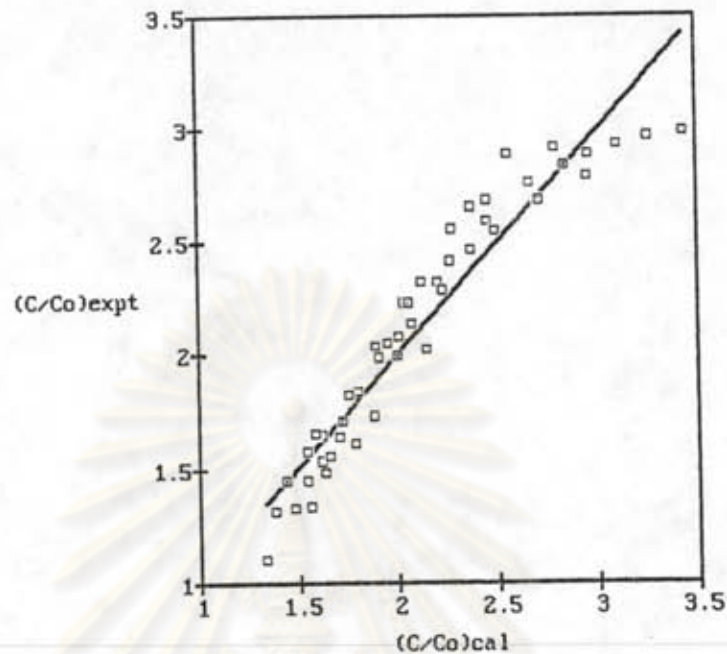

รูปที่ 5.19 อัตราส่วนคาร์บอนที่ได้จากการคำนวณสมการติดค่าคงที่ และจากผลการทดลอง

จากกราฟความสัมพันธ์เปรียบเทียบระหว่างค่าเข้าที่ได้จากการทดลอง กับค่า $[(U/U_{mf}) / (0.483 + U/U_{mf})] [(T-T_0)/T_0 (78.355 + (T-T_0)/T_0)] [t/t_0 / (7.928 + t/t_0)]$ แสดงในรูปที่ 5.19 จากกราฟความสัมพันธ์จะเห็นได้ว่าไม่สามารถจัดให้อยู่ในรูปสมการเส้นตรงได้ แต่พบว่าความสัมพันธ์อยู่ในรูปฟังก์ชันเอ็กซ์โปเนนเชียลที่มีค่าคงที่ $a = 0.822$, $b = 9.804$ ดังนั้นค่าคงที่ C4 จะแปลงไปอยู่ในรูปค่าคงที่คู่กับค่าเอ็กซ์โปเนนเชียลยกกำลัง ซึ่งสมการความสัมพันธ์ของอัตราส่วนคาร์บอนคงตัวที่เป็นฟังก์ชันกับอัตราการป้อนก๊าซ เวลา และอุณหภูมิ แสดงได้ดังสมการที่ 5.44 เมื่อแทนค่าตัวแปรต่างๆในสมการที่ 5.44 แล้วนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการทดลองดังแสดงในรูปที่ 5.20 จากกราฟพบว่าค่าความสัมพันธ์ที่กำหนดขึ้นให้แนวโน้มเป็นเส้นตรง โดยความเชื่อมั่น (R-square) มีค่าเท่ากับ 0.912 แสดงให้เห็นว่าเป็นไปสมมติฐานที่กำหนดไว้

$$FC/FC_0 = 0.822 \exp \left[\frac{9.804}{0.483 + U/U_{mf}} \frac{(T-T_0)/T_0}{78.355 + (T-T_0)/T_0} \frac{t/t_0}{7.929 + t/(t_0)} \right] \quad (5.44)$$

รูปที่ 5.20 อัตราส่วนคาร์บอนที่ได้จากการคำนวณเปรียบเทียบกับผลจากการทดลอง

5.2.5 อัตราส่วนระหว่างซิลิกาต่อคาร์บอน

ปริมาณซิลิกาที่มีอยู่ในเกลบส่วนใหญ่จะหมายถึงเถ้า ซึ่งในการศึกษานี้จะคิดความบริสุทธิ์ของซิลิกามีค่าโดยประมาณ 98.7 เปอร์เซ็นต์ (พงษ์ศักดิ์, 2535) เมื่อพิจารณาถึงอัตราส่วนของซิลิกาต่อคาร์บอนที่มีอยู่ในเกลบ เมื่อใช้ปริมาณเกลบเพิ่มขึ้นจาก 30 กรัม ถึง 60 กรัม พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย เนื่องจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนของเถ้าสูงกว่าการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของคาร์บอนคงตัวที่ได้จากการสลายตัวของสารอินทรีย์ ดังแสดงในรูปที่ 4.11

จากรูปที่ 4.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนซิลิกาต่อคาร์บอนคงตัวกับอัตราการป้อนก๊าซ ซึ่งจะเห็นได้ว่าอัตราส่วนดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากคาร์บอนส่วนใหญ่จะอยู่เป็นโครงสร้างของสารอินทรีย์ที่เป็นองค์ประกอบของเกลบ ซึ่งเมื่อมีการสลายตัวของสารอินทรีย์ในเกลบแล้วจะได้โครงสร้างที่มีสัดส่วนคาร์บอนสูง การเพิ่มอัตราการป้อนก๊าซจาก 1.2 ถึง 2.4 เมตรต่อวินาที ทำให้เม็ดเกลบมีการเคลื่อนที่ได้เร็วทำให้สารระเหยแพร่ออกสู่กระแสก๊าซรอบเม็ดเกลบได้ดีขึ้น เมื่อเทียบกับสัดส่วนของเถ้าแล้วพบว่าสัดส่วนของคาร์บอนเพิ่มขึ้นมากกว่าเถ้า เพราะคาร์บอนที่เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากการสลายตัวของสารอินทรีย์

จากการเปรียบเทียบสัดส่วนเท่ากับคาร์บอนที่เพิ่มขึ้นจะเห็นได้ว่าที่เวลาในการคาร์บอนเพิ่มขึ้นจาก 15 ถึง 60 นาที พบว่าสัดส่วนคาร์บอนจะเพิ่มขึ้นมากกว่าเก้า เพราะคาร์บอนเป็นธาตุที่มีอยู่โครงสร้างหลักในเกลบที่มีอยู่มากกว่าเก้า ดังนั้นอัตราส่วนซิลิกาต่อคาร์บอนจะมีแนวโน้มลดลง แสดง ได้ดังรูปที่ 4.25

จากรูปที่ 4.32 จะเห็นได้ว่าอัตราส่วนระหว่างซิลิกาต่อคาร์บอนในผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มลดลง เมื่อใช้อุณหภูมิในการคาร์บอนสูงขึ้นจาก 300 ถึง 600 องศาเซลเซียส เนื่องจากสัดส่วนของคาร์บอนจากการสลายตัวของโครงสร้างสารอินทรีย์จะเพิ่มขึ้นมากกว่าเก้าที่เป็นองค์ประกอบเพียงส่วนน้อย การเพิ่มอุณหภูมิจะทำให้มีการถ่ายเทความร้อนอย่างรวดเร็วซึ่งจะปลดปล่อยสารระเหยออกได้มากขึ้น ส่งผลให้ได้สัดส่วนคาร์บอน และเก้าในโครงสร้างเกลบเพิ่มขึ้น แต่สัดส่วนของคาร์บอนเพิ่มขึ้นสูงกว่า

5.3 ผลของตัวแปรต่างๆ กับผลิตภัณฑ์เกลบที่ได้จากการคาร์บอนไนซ์

จากภาคผนวก ค. และรูปของเกลบจากการคาร์บอนไนซ์ที่สภาวะต่างๆในบทที่ 4 จะเห็นได้ว่า ปริมาณเกลบ และ อัตราการป้อนก๊าซ มีผลกระทบต่อรูปร่าง และลักษณะทางกายภาพของเกลบเล็กน้อย ดังรูปที่ 4.12, 4.13, 4.19 และ 4.20 โดยเกลบที่ได้จะมีลักษณะคล้ายกันทั้งด้านสี ขนาด และรูปร่าง ส่วนอุณหภูมิ และเวลาจะเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลทำให้เกลบเกิดการสลายตัว ทำให้สีของเกลบเปลี่ยนจากสีน้ำตาลเป็นสีน้ำตาลเข้ม และกลายเป็นสีดำในที่สุด ดังแสดงไว้ในรูปที่ 4.26, 4.27, 4.33 และ 4.34 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการคาร์บอนไนซ์ที่อุณหภูมิสูง และให้เวลาอยู่ในเตานานจะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีสีดำเพิ่มขึ้น เนื่องจากการสลายตัวของสารอินทรีย์ที่เป็นโครงสร้างเกลบมีผลทำให้สัดส่วนของคาร์บอนค่อยๆเพิ่มขึ้น โดยรูปร่างของเกลบยังคงเดิม แต่ขนาดเล็กลง และมีความเปราะเพิ่มขึ้น ลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ดีจะมีสีดำลักษณะ เป็นมันวาว

5.4 ผลของตัวแปรต่างๆ กับผลิตภัณฑ์ก๊าซที่เกิดขึ้น

จากการทดลองพบว่าในการสลายตัวของโครงสร้างเกลบจะได้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ คาร์บอนมอนอกไซด์ และไฮโดรเจน โดยเปอร์เซ็นต์ก๊าซที่เกิดขึ้นจะถูกวิเคราะห์ด้วยเครื่องก๊าซโครมาโตกราฟี โดยแบ่งเป็นหัวข้อ ดังนี้

5.4.1 ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

จากการทดลองพบว่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตาม อัตราการป้อนก๊าซ อุณหภูมิ และเวลาที่เพิ่มขึ้น แสดงในรูปที่ 4.35, 4.37, 4.39 และ 4.41 เนื่องจากการใช้อุณหภูมิสูง และเวลานาน จะทำให้มีการสลายตัวของหมุ่ฟังกซ์คาร์บอกซิลในกรดยูโรนิก หรือจากพวกกลุ่มกลูโคซิติกของเฮมิเซลลูโลสที่เป็นองค์ประกอบของสารอินทรีย์ เกิดการปลดปล่อยสารระเหยและก๊าซมากขึ้น (Shafizadeh, 1979) ส่วนเมื่อใช้อัตราการป้อนก๊าซสูงจะช่วยทำให้ก๊าซถ่ายเทออกสู่กระแสก๊าซภายในเบดได้รวดเร็วขึ้น เนื่องจากการหมุนวนของเม็ดแกลบมีอิสระมากขึ้น

5.4.2 ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์

การปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์มักเกิดขึ้นจากปฏิกิริยาในขั้นที่สอง (secondary reaction) ของสารระเหยที่ปลดปล่อยออกมาจากก๊าซเป็นส่วนใหญ่ (Antal, 1982) จึงเห็นได้ว่าก๊าซนี้จะเกิดเพิ่มขึ้นที่อุณหภูมิสูง และการใช้เวลา และอัตราการไหลของก๊าซในการคาร์บอนไนซ์เพิ่มขึ้นจะทำให้มีการปลดปล่อยสารอินทรีย์มากขึ้น โอกาสเกิดการแตกตัวของสารระเหยไปเป็นก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์จึงสูงขึ้น ดังจะเห็นได้จากรูปที่ 4.34, 4.36, 4.38 และ 4.40

5.4.3 ก๊าซไฮโดรเจน

ก๊าซไฮโดรเจนสามารถตรวจพบได้เมื่อมีการใช้อุณหภูมิในการคาร์บอนไนซ์สูงถึง 600 องศาเซลเซียส และให้เวลาเม็ดแกลบอยู่ในเตาฟลูอิดไชน์นานๆ ดังแสดงในภาคผนวก ค. เนื่องจากก๊าซไฮโดรเจนได้มาจากการแตกตัวของสารระเหยที่ปลดปล่อยมาจากแกลบ ซึ่งปฏิกิริยาการแตกตัวจะเกิดขึ้นที่อุณหภูมิสูง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย